ORTODOKSİA
Ahlakî ve dinî resale
Müdiri mes'ul MELETİOS LUKAKİS
Mahal idare FENER RUM PATRİKHANESİ

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

Περιοδικὸν ἠθικοθρησκευτικὸν

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Ἔτος ΙΓ' — ΚΠολις. — Νοέμβριος 1938. — Τεῦχος 11.

Ο ΑΤΑΤΟΥΡΚ

Ὁ ΑΤΑΤΟΥΡΚ ἀπέθανεν. Αὐθόρμητη δὲ ἀναβλύζει ἡ φωνή μας δι' Αὐτόν. Ἦτο μεγάλος Ἐκεῖνος. Δυνατός. Ἠδύνατο νὰ εἴπη εἰς τὸ ρυάκι: «Αὐτὸν τὸν δρόμον θὰ πάρῃς». Εἰς τὸν ποταμόν: «Αὐτὴ εἶναι ἡ κοίτη σου».

Τὸ βλέμμα τῆς διανοίας Του ἦτο ὀξύ. Εἶχεν ὑπέροχον πνευματικὴν ἱκανότητα νὰ διαπερᾷ τὴν πραγματικότητα. Ὄχι μονάχα αὐτό. Τὴν πραγ-

ματικότητα τὴν διέπλαττε, τὴν μετεμόρφωνε, τὴν ἐξύψωνε. Εἶχε τὴν δύναμιν νὰ ἀνατρέπῃ ὅλας τὰς συνθήκας ὅσαι ὑποβιβάζουν τὸν ἄνθρωπον τὸν ὑποδουλώνουν.

Ἡ ὕπαρξίς Του διὰ τὴν Χώραν ἦτο ἱερή. Εἶχε κατακτήσῃ τὴν ἀγάπην ὅλων. Τὴν ἀγάπην τὴν ἀπέραντη. Διότι εἶχε σώσῃ τὴν Πατρίδα. Τὴν Πατρίδα τὴν ἐστήριξε. Τὴν οἰκοδόμησε. Τῆς ἤνοιξε τὸν δρόμον τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς εὐημερίας.

Εἶχε μεγάλη καρδιά. Ἦτο μετριοπαθής, δίκαιος, ἁπλοῦς. Εἶχε ἐμπνεύσεις. Εἶχε θάρρος, ὁρμήν. Ἦτο ἥρως. Εἴμεθα γεμᾶτοι ἀπὸ ἐντυπώσεις τοῦ μεγαλείου Του, τῆς δυνάμεώς Του, τῆς ἠρεμίας Του. Καὶ αἱ ἐντυπώσεις αὐταὶ συγκεντρώνονται εἰς τὴν ψυχήν μας, διὰ νὰ ἀναμιχθοῦν μὲ τὴν προσωπικότητά μας.

Δημιουργήματα τῆς μεγαλοφυΐας Του! Νεότης προσανατολισμένη εἰς ἰδεώδη ὑψηλά, γυναῖκα λυτρωμένη, αἰνεῖτε τὸν ἀπερχόμενον ἐκ τῆς ζωῆς αὐτῆς Ἀτατούρκ. Σχολεῖα, γέφυραι, ἐργοστάσια, λεωφόροι, ψάλατε τὸ ὄνομά Του.

Πίσω ἀπὸ ὅ,τι κρημνίζεται, διὰ νὰ ἐξωραϊσθῇ κάθε γωνία τῆς ἀγαπητῆς μας Χώρας, θὰ προβάλλῃ πάντοτε ἡ δική Του ὀπτασία. Ἡ ἀνάπολησίς Του θὰ θερμαίνῃ, θὰ φωτίζῃ, θὰ καθοδηγῇ, θὰ ἐμπνέῃ.

Αὐτὴ θὰ εἶναι ὁ ἀέρας εἰς τὰ πανιὰ τῶν ἱστιοφόρων. Ὁ ἀτμὸς εἰς τὰ νέα συγχρονισμένα πλοῖά μας. Τὰ πτερὰ εἰς τὰ ἀεροπλάνα. Ἡ μελῳδία εἰς τὰ τραγούδια τῶν λίκνων τῶν ἐπερχομένων γενεῶν. Γι' αὐτὲς τὰ κύματα τῆς ὡραίας θαλάσσης μας θὰ φέρουν τὴν ἠχώ: Ἀτατούρκ.

῾Ο γεωργὸς θὰ σηκώνῃ τὸ χέρι του ἐπάνω εἰς τὸ ἀλέτρι, καὶ θὰ νομίζῃ ὅτι σφίγγει τὴν δική Του παλάμη. ῾Η μητέρα θ' ἀγκαλιάζῃ τὸ βρέφος της, καὶ χαϊδεύοντας τὰ μαλλιά του θὰ αἰσθάνεται ὅτι ἀπὸ πάνω των περνᾷ ἡ δική Του πνοή.

Τὸ ὄνομά Του καὶ γέφυρα θὰ γίνῃ καὶ κατάρτι. Καὶ θάλασσα καὶ ποταμὸς καὶ φρούριο. Καὶ πειὸ πολὺ ἀπὸ ὅλα θὰ γίνῃ ἀγάπη. ῾Η ἀγάπη τοῦ λαοῦ Του. Τὸ ὄνομά Του θὰ γίνῃ τὸ παραμῦθι. Χίλιες μιὰ νύχτες. Ὄχι! Χίλιες μιὰ ἡμέρες. Χίλιες μιὰ κολῶνες. Χίλιες μιὰ ἐλπίδες. Χίλιες μιὰ καρδιές. Χίλιες μιὰ θυσίες. Ὡραῖο σὰν τὴν ἡμέρα.

Ἐκεῖνος ἦτο φαινόμενον. Καὶ τὸ ἔργον Του σὰν θαῦμα. Εἰργάσθη πολύ. Ἐμόχθησε. Καὶ ἀπέθανε πρόωρα. Ἀλλὰ παρεμέρισε τὸν θάνατον μὲ τὴν ἀθανασίαν τοῦ ὀνόματός Του.

Τὰς ἡμέρας αὐτὰς εἶδα γέροντας νὰ κλαίουν σὰν τὰ παιδιά. Καὶ παιδιὰ συνετὰ σὰν τοὺς γέροντας. Εἶδα γυναῖκας μὲ φρονήματα ἀνδρικά, καὶ ἄνδρας μὲ εὐαισθησίαν κόρης.

Καὶ ἡ κηδεία Του εἶχε μεγαλεῖον, ὅπως τὴν ἐφώτισαν ἡ αὐθόρμητη ἀγάπη τοῦ λαοῦ Του καὶ τὸ σέβας ποὺ Τοῦ ἐξεδήλωσαν οἱ ξένοι. ῾Η ψυχὴ κάθε πολίτου στάθηκε μπροστά Του σὰν μιὰ πυραμῖδα. Στὴν σορό Του σὰν μιὰ λαμπάδα. Οἱ φρουροὶ στρατιῶται σὰν κίονες, ἤρεμοι, αἰώνιοι. Ἀπὸ ὅλους ἐκύλισε ἕνα δάκρυ, σὰν σταγόνα τοῦ χρόνου εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς αἰωνιότητος.

Εἶναι ἴδιον τῶν μεγάλων ἀνδρῶν νὰ ξυπνοῦν μέσα μας μὲ τὸν θάνατόν των τὸ ἔνστικτον τοῦ Ἀπείρου.

22 Νοεμβρίου 1938.

† Ο ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

ΑΣΘΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΤΑΤΟΥΡΚ

Ὁ ἐκλιπὼν Μέγας Ἀρχηγός, κατὰ τὴν διαπίστωσιν τῶν θεραπόντων αὐτοῦ ἰατρῶν, ἔπασχεν ἐξ ἀσθενείας τοῦ ἥπατος. Ἡ ἀσθένεια αὕτη ἠκολούθει ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως αὐτῆς, ἀρχομένου τοῦ παρόντος ἔτους, τὴν τακτικὴν αὐτῆς ἐξέλιξιν. Κατὰ τὴν 16ην ὅμως τοῦ παρελθόντος μηνὸς Ὀκτωβρίου ἐνεφανίσθη παρὰ τῷ ἀσθενεῖ αἰφνιδία κρίσις μετὰ ἐπικινδύνων συμπτωμάτων πεπτικῶν καὶ νευρικῶν. Χάρις εἰς τὴν ἰσχυρὰν αὐτοῦ κρᾶσιν ὁ κίνδυνος παρῆλθε καὶ ἡ ἀσθένεια ἐπανῆλθε καὶ πάλιν εἰς τὴν ὁμαλὴν αὐτῆς χρονίαν πορείαν. Κατὰ τὴν παρουσιασθεῖσαν ἐν τῇ ὑγείᾳ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας κρίσιν, ἀποφάσει τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἀνεπέμφθησαν, ἐπὶ τῇ βάσει ἐπὶ τούτῳ καταρτισθείσης ἰδιαιτέρας τυπικῆς διατάξεως, δεήσεις ὑπὲρ ἀναρρώσεως αὐτοῦ ἐν πᾶσι τοῖς ἱεροῖς ναοῖς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν παρακειμένων αὐτῇ ἱ. Μητροπόλεων Χαλκηδόνος, Δέρκων καὶ Πριγκηπονήσων, ὡς καὶ τῆς ἱ. Μητροπόλεως Ἴμβρου καὶ Τενέδου. Τῆς ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ δεήσεως προέστη ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν, παρόντων πάντων τῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ὑπαλλήλων τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης τὴν συμπάθειαν καὶ τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας ἐξέφρασε διὰ τοῦ κατωτέρω πρὸς τὴν Γενικὴν Γραμματείαν τῆς Προεδρείας τῆς Δημοκρατίας τηλεγραφήματος:

Γενικὴν Γραμματεῖαν τῆς Προεδρείας τῆς Δημοκρατίας.

Δολμᾶ—Βαξέ.

Μετὰ βαθείας λύπης ἐπληροφορήθημεν τὴν ἀσθένειαν τοῦ μεγάλου καὶ λαοφιλοῦς Προέδρου τῆς Δημοκρατικῆς ἡμῶν Πατρίδος. Σήμερον μετὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῶν Μητροπολιτῶν ἀνεπέμψαμεν δεήσεις τῷ Θεῷ ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ ὅπως ἐγείρῃ ταχέως τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα ἐκ τῆς ἀσθενείας, χαρίζων Αὐτὴν ὑγιᾶ καὶ ἀκμαίαν τῇ ἀγαπητῇ ἡμῶν Πατρίδι, πρὸς συνέχισιν τοῦ μεγαλειώδους ὑπὲρ τῆς δόξης καὶ προόδου αὐτῆς ἔργου Αὐτῆς.

18/10/938. Πατριάρχης ***Βενιαμίν.***

Εἰς ἀπάντησιν ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Προεδρείας κ. Χασὰν Ριζᾶ ἐξέφρασε τηλεφωνικῶς ἐκ τῶν Ἀνακτόρων τοῦ Δολμᾶ—Βαξὲ εὐχαριστίας τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Ἡ κατάστασις τῆς ὑγείας τοῦ ὑψηλοῦ ἀσθενοῦς ἐπεδεινώθη καὶ

πάλιν κατὰ τὴν ἑσπέραν τῆς 8ης Νοεμβρίου. Ὁ ἀσθενὴς εἰσῆλθεν εἰς κομματώδη κατάστασιν καὶ τὸ βῦθος εἰς τὸ ὁποῖον περιέπεσε τὴν ἑπομένην προανήγγελλε τὸ ἐγγίζον τέλος. Τὴν 10ην Νοεμβρίου, ὥραν 9.5′, ὁ Ἀτατούρκ ἐξέπνευσεν.

Ἅμα τῷ θλιβερῷ ἀκούσματι ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐκάλεσεν εἰς ἔκτακτον συνεδρίαν τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον, ἀνακοινουμένη δὲ ἐνώπιον αὐτῆς ἐπισήμως τὸν θάνατον, εἶπε τὰ ἑξῆς:

Σεβασμιώτατοι ἐν Χριστῷ Ἀδελφοί,

Κατώδυνοι πληροφορούμεθα τὸν θάνατον τοῦ ἐνδόξου καὶ τετιμημένου τέκνου τῆς Πατρίδος, τοῦ Μεγάλου Ἱδρυτοῦ καὶ Μεγάλου Ἡγέτου τοῦ Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος ἐν τῇ Χώρᾳ ἡμῶν Καμὰλ Ἀτατούρκ.

Ἀνακοινούμεθα τὸ θλιβερὸν τοῦτο ἄγγελμα ὑμῖν, συλλυπούμενοι ἑαυτοὺς ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τοιαύτης ἐξόχου ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῆς ὑπ' αὐτοῦ δημιουργηθείσης Νέας Τουρκίας φυσιογνωμίας, ἥτις ἀξίως συνεκέντρωσεν ἐν ἑαυτῇ τὸν θαυμαμασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην συμπάσης τῆς Χώρας καὶ τὴν βαθεῖαν καὶ πραγματικὴν ἐκτίμησιν τοῦ ξένου κόσμου διὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ μεγαλειώδους ἔργου τοῦ σημερινοῦ Τουρκικοῦ Κράτους ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν προόδου καὶ πολιτισμοῦ. Ἡ διοργάνωσις τῶν δυνάμεων τῆς ζωῆς καὶ ἰσχύος, ἡ ἀνάπτυξις τῆς παιδείας, ἡ διάπλασις τῆς νεολαίας καὶ ἡ πατριωτικὴ αὐτῆς μόρφωσις, ἡ εὐσταθὴς κατάστασις τῆς δικαιοσύνης, ἡ πολιτικὴ ἀνύψωσις, ἡ διπλωματικὴ περίνοια καὶ εὐστροφία πρὸς κατεύθυνσιν ἐπωφελῆ τῆς Χώρας, ἡ πολυσχιδὴς συγκοινωνία, ὁ οἰκονομικὸς πλουτισμός, ἡ εὔρυνσις τῆς βιομηχανίας, πάντα ταῦτα καὶ τὰ ἄλλα ὀφείλονται εἰς τὸ μεγαλουργὸν πνεῦμα τοῦ ἀκαμάτου Ἀτατούρκ, Ὅστις, σώσας τὴν Χώραν, ἐν ἄκρᾳ ἐπιτυχίᾳ ἐπὶ δεκαπενταετίαν ἡγήθη τῆς ἐσωτερικῆς ἀναγεννήσεως αὐτῆς, ἀναδείξας αὐτὴν εἰς Κράτος ὑπολογιζόμενον ἐν ἰσχύϊ.

Τὰ γεγονότα ἀλλεπάλληλα ἔρχονται εἰς μαρτυρίαν τῆς ἀξίας καὶ ἱκανότητος τοῦ μεγάλου τούτου ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀν-

δρός, τοῦ ἐμφυτεύσαντος διὰ τῶν ἔργων Αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας τῶν πολιτῶν τὸν ἐθνικὸν πατριωτισμὸν καὶ τὴν εὐψυχίαν. Ὑπὲρ πάντα τὰ ὑλικά, κοινωνικὰ καὶ πολιτικὰ γεγονότα τῆς ἀειεξυμνήτου προεδρείας Αὐτοῦ, τὰ συντελέσαντα εἰς τὴν εὐημερίαν τοῦ Κράτους, κατέχει περιφανῆ θέσιν ἡ ἐσωτερικὴ ἀνάπλασις καὶ ἐξύψωσις τῆς Πατρίδος, ὥστε ὑπὸ ζηλωτὴν εὐνομίαν νὰ ζῶσι πάντες, ἀπολαμβάνοντες τῶν ἀγαθῶν τῆς ἀφνειοῦ καὶ ἐριβώλακος ταύτης χώρας. Τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἰδεώδους τούτου Ἀναμορφωτοῦ θρηνεῖ σήμερον ἅπαν τὸ Τουρκικὸν Ἔθνος.

Τὴν θλῖψιν αὐτοῦ βαθέως συναισθανόμενοι εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν συμμετέχομεν εἰς τὸ γενικὸν πένθος καὶ ἡμεῖς, ἥ τε Ἐκκλησία καὶ τὸ εὐσεβὲς αὐτῆς πλήρωμα, προσκομίζοντες εἰς τὴν σορὸν τοῦ Μεγάλου Ἀνδρὸς στέφανον ἀφθαρσίας καὶ εὐχόμενοι ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ χώρῳ εἰς τὸν Ἐλεήμονα καὶ Πανοικτίρμονα Θεὸν ὑπὲρ ἀναπαύσεως Αὐτοῦ.

Οἱ σεβ. Ἅγιοι Συνοδικοὶ Ἀρχιερεῖς μετὰ βαθείας λύπης πληροφορηθέντες ἐκ τῆς ὡς ἄνω ἀνακοινώσεως τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τὸν θάνατον τοῦ Μεγάλου Ἀρχηγοῦ τοῦ Τουρκικοῦ Ἔθνους Καμὰλ Ἀτατούρκ, συνεμερίσθησαν τὰ ὡς ἄνω περὶ τῆς προσωπικότητος τοῦ ἀποβιώσαντος ὑπ' Αὐτῆς λεχθέντα καὶ ἐγερθέντες ἐτήρησαν μονόλεπτον σιγὴν εἰς ἔνδειξιν τιμῆς. Ἀκολούθως δὲ ἀπεφασίσθη ὅπως:

α) ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος, Δέρκων καὶ Πριγκηποννήσων μεταβῶσιν εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ ὑπογράψωσιν ἐν τῷ ἐπὶ τούτῳ ἀνοιγέντι ἐπισήμῳ βιβλίῳ τῶν συλλυπητηρίων,

β) ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐκφράσῃ διὰ τηλεγραφημάτων τὴν λύπην τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ἀπωλείᾳ τοῖς Ἐξοχωτάτοις Προέδρῳ τῆς Μεγάλης Ἐθνοσυνελεύσεως, Πρωθυπουργῷ καὶ Ὑπουργῷ τῶν Ἐσωτερικῶν,

γ) Ἐπιτροπὴ ἐκ τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Προύσης καὶ τῶν πανοσιολογ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου καὶ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, μεταβαίνουσα εἰς τὴν Νομαρχίαν ἐκφράσῃ τῷ Ἐξοχωτάτῳ Νομάρχῃ Σταμποὺλ τὰ συλλυπητήρια τῆς Ἐκκλησίας,

δ) ἀναρτηθῇ μεσίστιος ἡ σημαία ἐπὶ τῆς ἐμπροσθίας ὄψεως τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς κηδείας,

ε) ἀνακοπῶσιν αἱ ἐργασίαι τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς κηδείας, καὶ

στ΄) ὅπως κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐντεῦθεν εἰς Ἄγκυραν μεταφορᾶς τοῦ Μεγάλου Νεκροῦ ὡς καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κηδείας ἀργήσωσι τὰ Πατριαρχικὰ Γραφεῖα.

Τὰ ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀποσταλέντα τηλεγραφήματα καὶ αἱ ληφθεῖσαι ἀπαντήσεις ἔχουσιν ὡς ἑξῆς:

Ἐξοχώτατον ***Ἀπτοὺλ Χαλὶκ Ρένδα, Πρόεδρον Μ. Ἐθνοσυνελεύσεως.***
Ἄγκυραν.

Εἶνε ἀνέκφραστος ἡ λύπη ἡμῶν ἐπὶ τῷ προώρῳ θανάτῳ τοῦ Μεγάλου Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ἡμῶν Ἀτατούρκ, τὸν Ὁποῖον σύμπαν τὸ Ἔθνος ἀξίως θρηνεῖ. Μέτοχοι καὶ ἡμεῖς ἀπὸ ψυχῆς τοῦ γενικοῦ μεγάλου πένθους, ἀπευθύνομεν πρὸς τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα τὰ βαθύτατα συλλυπητήρια τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡμῶν. Ἡ εὐγνωμοσύνη καὶ ὁ θαυμασμὸς τοῦ Ἔθνους, εἰς τὸ ὁποῖον τὸ μεγαλουργὸν Ἐκείνου πνεῦμα ἤνοιξε νέας ὁδοὺς πολιτισμοῦ καὶ εὐημερίας, θὰ ἀκολουθῶσι πάντοτε τὴν ἔνδοξον μνήμην Αὐτοῦ.

11/11/938. ***Πατριάρχης Βενιαμίν.***

Ἐξοχώτατον Δζελὰλ Μπαγιάρ, Πρωθυπουργόν.
Ἄγκυραν.

Τὸ βαθύτατον πένθος, τὸ ὁποῖον περιέζωσε τὴν ψυχὴν σύμπαντος τοῦ Ἔθνους ἐπὶ τῷ προώρῳ θανάτῳ τοῦ Μεγάλου Ἀρχηγοῦ, εἶνε ἀνάλογον πρὸς τὴν ὑψηλὴν προσωπικότητα Αὐτοῦ, ὁ Ὁποῖος ἐστήριξε τὴν ἀγαπητὴν ἡμῶν Πατρίδα, κατηύθυνεν αὐτὴν πρὸς νέους ὁρίζοντας ἀναπτύξεως, δυνάμεως καὶ εὐημερίας, καὶ κατέστησεν αὐτὴν ἔνδοξον. Ἀναδειχθεὶς οὕτω μέγα καὶ ἄξιον Τέκνον τῆς Πατρίδος, κατέκτησεν ἀΐδιον τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῆς. Ὑπὸ τοιούτων αἰσθημάτων διακατεχόμενοι καὶ ἡμεῖς καὶ συμμετέχοντες τοῦ γενικοῦ πένθους, ἐκφράζομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι τὰ βαθύτατα συλλυπητήρια τοῦ Πατριαρχείου καὶ ἡμῶν, εὐχόμενοι ἀγήρω τὴν μνήμην τοῦ μεγάλου νεκροῦ.

11/11/938.

Πατριάρχης Βενιαμίν.

Ἐξοχώτατον Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν κ. Σουκρῆ Καγιᾶ.
Ἄγκυραν.

Μετέχοντες εἰς τὸ μέγα ἐθνικὸν πένθος ἐπὶ τῇ σκληρᾷ ἀώρῳ ἀπωλείᾳ τοῦ μεγάλου Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ἡμῶν Ἀτατούρκ,

ἀπευθύνομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι τὰ βαθύτατα συλλυπητήρια τοῦ καθ' ἡμᾶς Πατριαρχείου καὶ ἡμῶν. Ἀΐδιος θὰ εἶνε ἡ εὐγνωμοσύνη καὶ ὁ θαυμασμὸς τοῦ Ἔθνους πρὸς τὸν ἔνδοξον ἄνδρα, ὁ ὁποῖος ἐστήριξεν, ἐξύψωσε καὶ ἐδόξασε τὴν ἀγαπητὴν ἡμῶν Πατρίδα.

11/11/938.

Πατριάρχης Βενιαμίν.

Πρὸς τὸν Ρωμαῖον Πατριάρχην Βενιαμίν.

Φανάριον—Ἰσταμπούλ.

Ἄγκυρα, 13/11/938.

Ἡ θλῖψις τὴν ὁποίαν ᾐσθάνθημεν συνεπείᾳ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀτατούρκ εἶνε βαθεῖα καὶ κοινή.— Εὐχαριστῶ ἐπὶ τοῖς συλλυπητηρίοις ὑμῶν καὶ εὔχομαι εἰς ὑμᾶς ζωήν.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Μεγάλης Ἐθνοσυνελεύσεως
Α. Ρένδα.

Πρὸς τὸν Ρωμαῖον Πατριάρχην Βενιαμίν.

Φανάριον—Ἰσταμπούλ.

Ἄγκυρα, 14/11/938

Ὁ Μέγας Ἀρχηγὸς Ἀτατούρκ κλείσας τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν ὑλικὴν ζωήν, μετέστη εἰς τὴν αἰωνίαν ζωήν, ἐν τῇ θερμῇ καρδίᾳ τοῦ μεγάλου ἡμῶν Ἔθνους. Μετὰ βαθείας ἐκ τούτου καὶ ἀθεραπεύτου θλίψεως ἐκφράζομεν τὰ ἀμοιβαῖα συλλυπητήρια ἡμῶν.

Ὁ Πρωθυπουργὸς
Δζελὰλ Μπαγιάρ.

Ὁ Μέγας Νεκρός, τοποθετηθεὶς ἐντὸς ἐβενίνου φερέτρου, περιβεβλημένου ἔσωθεν διὰ μολύβδου καὶ κεκαλυμμένου ἔξωθεν διὰ μεταξίνης σημαίας, ἐξετέθη ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, τῇ 16ῃ, τῇ 17ῃ καὶ τῇ 18ῃ τοῦ μηνός, ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῶν Ἀνακτόρων τοῦ Δολμᾶ Βαξὲ διὰ τὴν παρέλασιν ἔμπροσθεν Αὐτοῦ τῶν ἐπισήμων καὶ τοῦ λαοῦ τῆς πόλεως. Τῇ 19ῃ ἐγένετο ἡ μεταφορὰ Αὐτοῦ ἐν μεγάλῃ πενθίμῳ πομπῇ διὰ μέσου τῆς πόλεως εἰς τὸ Πάρκον τοῦ Σαράϊ Μπουρνοῦ, ἐκεῖθεν διὰ τοῦ πολεμικοῦ πλοίου Γιαβοὺζ εἰς Νικομήδειαν καὶ ἐκ ταύτης σιδηροδρομικῶς εἰς Ἄγκυραν. Ἡ ἐπίσημος κηδεία ἐγένετο ἐν Ἀγκύρᾳ τῇ 21ῃ τοῦ μηνὸς τῇ συμμετοχῇ δι' ἀντιπροσωπειῶν πάντων τῶν Κρατῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τοῦ ἄλλου ἔξω Κόσμου. Ἡ σορὸς κατετέθη μέχρι τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ Μαυσωλείου ἐν τῷ Ἐθνογραφικῷ Μουσίῳ.

Ο ΝΕΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Τῇ ἐπαύριον τοῦ θανάτου τοῦ Ἀτατούρκ ἐγένετο, συνῳδὰ τῷ 34 ἄρθρῳ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Χώρας, ἡ ἐκλογὴ τοῦ Νέου Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ὑπὸ τῆς Μεγάλης Ἐθνοσυνελεύσεως ἐπὶ 348 ψηφισάντων ἐξελέγη παμψηφεὶ ὁ βουλευτὴς Μαλατείας ΙΣΜΕΤ ΙΝΟΝΟΥ.

Ὁ νέος Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας Ἰσμέτ Ἴνονου ἀποτελεῖ διακεκριμένην φυσιογνωμίαν ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῆς Νέας Τουρκίας. Εἶναι τέκνον τῆς Μεταπολιτεύσεως. Οἱ κρόταφοι Αὐτοῦ ἐλευκάνθησαν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Πατρίδος. Εἰς τὰ μεγάλα καὶ ἐκπολιτιστικὰ ἔργα τὰ ὁποῖα ἐπετελέσθησαν ἐντὸς μιᾶς 15ετίας ἐν τῇ Χώρᾳ Αὐτὸς ἦτο ὁ φωτεινὸς συνεργάτης τοῦ Μεγάλου Ἀρχηγοῦ.

Εἰς τὴν νέαν ὑψηλὴν θέσιν ἀνήγαγον Αὐτὸν τὸ ἀπώτερον καὶ ἐγγὺς ἔνδοξον παρελθὸν Αὐτοῦ καὶ ἡ ἀγάπη καὶ ὁ σεβασμὸς ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους. Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ἰσμὲτ Ἴνονου εἰς τὴν Προεδρείαν τῆς Δημοκρατίας ἦτο ἡ πρώτη παρηγορία εἰς τὴν θλῖψιν τὴν ὁποίαν ἐδοκίμασε τὸ Τουρκικὸν Ἔθνος ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ Μεγάλου Ἀρχηγοῦ Ἀτατούρκ.

Ἀπὸ τῆς ἑπομένης αὐτῆς ἡ Τουρκικὴ Πατρὶς ἔχει ἐπὶ κεφαλῆς τῶν τυχῶν αὐτῆς τὴν ἐξέχουσαν καὶ φωτεινὴν προσωπικότητα τοῦ Ἰσμὲτ Ἴνονου.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπέστειλε πρὸς τὸν νέον Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας ἐπὶ τῇ εἰς τὸ ὕπατον ἀξίωμα τῆς Πατρίδος ἐκλογῇ Αὐτοῦ τὸ κάτωθι τηλεγράφημα:

Τῷ Ἐξοχωτάτῳ Προέδρῳ τῆς Δημοκρατίας Ἰσμέτ Ἴνονου,

Ἄγκυραν.

Ἡ εἰς τὸ ὕπατον ἀξίωμα τῆς ἀγαπητῆς ἡμῶν Πατρίδος ἄνοδος τῆς Ὑμετέρας περινουστάτης Ἐξοχότητος ἐνέπλησεν ἡμᾶς βαθείας χαρᾶς. Τὰ μεγάλα προσόντα Αὐτῆς καὶ αἱ μέχρι τοῦδε παρασχεθεῖσαι εἰς τὴν

Πατρίδα ἱστορικαὶ καὶ πολύτιμοι ὑπηρεσίαι Αὐτῆς, προμνηστεύονται ἔνδοξον καὶ τὴν νέαν Αὐτῆς ὑψηλὴν διακονίαν. Ἄξιος συνεχιστὴς τοῦ ἐξόχου ἔργου τοῦ μεγάλου προκατόχου Αὐτῆς, θὰ ὁδηγήσῃ καὶ ἡ Ὑμετέρα τετιμημένη Ἐξοχότης τὸ Ἔθνος εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀναπτύξεως, τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς εὐημερίας. Εἴησαν τὰ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος πολλὰ καὶ εὐδαίμονα ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἀγαπητῆς ἡμῶν Πατρίδος.

11/11/938.

Πατριάρχης Βενιαμίν.

ΤΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ ΙΔΑΝΙΚΑ ΚΑΙ ΑΙ ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΑΝΟΟΥΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΑΣ

Ὁ Fierens Gévaert ἐξέδωκεν ἕνα βιβλίον πού ἐβραβεύθη ἀπὸ τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν τῶν πολιτικῶν καὶ ἠθικῶν ἐπιστημῶν· φέρει τὸν τίτλον «ἡ σύγχρονος ἀθυμία»· εἰς τὴν σελίδα 184 ὁμιλεῖ διὰ τὴν ὑπερηφάνειαν μερικῶν φιλοσόφων οἱ ὁποῖοι παρὰ τὴν σοφίαν των αὐταπατῶνται. Ἐμφανίζονται ὡς ἰατροὶ πού δίδουν ἠθικὰς καὶ πνευματικὰς συνταγὰς εἰς ἐκείνους τοὺς διανοουμένους οἱ ὁποῖοι ζητοῦν νέα ἰδανικά· ἔχασαν ἢ ἀφῆκαν τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν πηγὴν ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔπινον. Πλανῶνται ἀνερμάτιστοι μέσα στὴν ξηρὰν ὄασιν ὅπου δὲν ὑπάρχουν οὔτε θρησκευτικὰ οὔτε ἠθικὰ φυλλώματα διὰ δρόσον καὶ ἀνακούφισιν. Ὁ ῥηθεὶς Γάλλος συγγραφεὺς εἰς τὰ στόματα τῶν αὐταπατημένων αὐτῶν φιλοσόφων θέτει τὰ ἑξῆς λόγια· «οἱ ἄνθρωποι εὑρίσκονται μέσα εἰς ἀγωνίαν· κατέχονται ἀπὸ ἀβεβαιότητα ὡς πρὸς τὸ τί θὰ συμβῇ αὔριον· περιπαθῶς ζητοῦν *ἕνα ἰδανικόν*... Ἀνεκαλύψαμεν τὴν εὐτυχῆ πηγὴν πού ζητεῖτε ἐπὶ αἰῶνας. Νά την· καταπραΰνατε τὴν δίψαν πού σᾶς καίει.»

Ποῖον εἶναι αὐτὸ τὸ νέον ἰδανικόν; Τὸ εἴδωλον τῆς ἐπιστήμης, θὰ ἀπαντήσουν πολλοί. Τὸ εἴδωλον αὐτὸ ἐκλαμβανόμενον ὑπὸ τὴν εὐρυτάτην ἔννοιαν τῆς φιλοσοφίας τῆς ἐπιστήμης ἢ τῆς ἐπιστημονικῆς θρησκείας, ἔχει ἐλαχίστους γνησίους λάτρας. Ἐλάχιστοι ἐπιστήμονες ἔχουν τὸν καιρὸν καὶ ὄχι πολλοὶ ἴσως καὶ τὴν δύναμιν νὰ ἀποπερατώσουν καλῶς καὶ καρποφόρως τὰ σχετικὰ πρὸς τὸν ἰδιαίτερον κλάδον τῆς ἐπιστήμης των, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκουν ἐπαγγελματικῶς, καὶ κατόπιν διὰ τῶν γενικῶν ἀρχῶν καὶ τῶν συμπερασμάτων τῆς ἐπιστήμης των νὰ συζητήσουν καὶ νὰ λύσουν τὰ μεγάλα καὶ τρομερὰ προβλήματα τῆς ὑπάρξεως τοῦ σύμπαντος καὶ ἰδιαιτέρως τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους τοῦ ἀνθρώπου, τῆς ἠθικῆς τάξεως

καὶ ἄλλων. Καὶ οἱ ἐκλεκτοὶ τῆς φιλοσοφούσης καὶ θρησκευούσης ἐπιστήμης ὕστερον ἀπὸ μίαν μακράν, κοπιώδη καὶ ἀξιέπαινον διαδρομὴν μελαγχολικοὶ φθάνουν εἰς ὑποθέσεις καὶ εἰκασίας. Διέπλευσαν ὠκεανούς, πελάγη τρικυμιώδη, χωρὶς νὰ φθάσουν εἰς τὸν λιμένα τῆς γαλήνης, τῆς ἡσυχίας καὶ εὐθυμίας. Μαθηματικὸς μεγάλης ἀξίας, ὡς ὁ Henri Poincaré, γράφει ὁλόκληρον σύγγραμμα «ἐπιστήμη καὶ ὑπόθεσις» διὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι πλήρης καὶ ὁλοκληρωτικὴ βεβαιότης δὲν ὑπάρχει ἐν πᾶσιν οὔτε εἰς αὐτὰς τὰς τόσον ἀκριβεῖς μαθηματικὰς ἐπιστήμας, ἀφ᾽ οὗ καὶ αὐταὶ δὲν εἶναι ἀπηλλαγμέναι ἀπὸ ὑποθέσεις. Εἰς ἄλλο σύγγραμμά του «Ἡ ἀξία τῆς ἐπιστήμης» ὁμιλῶν περὶ τῆς ἀντικειμενικῆς ἀξίας τῆς ἐπιστήμης δίδει δύο ἐννοίας εἰς τὴν ἔκφρασιν «ἀντικειμενικὴ ἀξία»· ἡ πρώτη περιλαμβάνεται εἰς τὸ ἐρώτημα· «ἡ ἐπιστήμη μᾶς φανερώνει τὴν ***ἀληθινὴν φύσιν τῶν πραγμάτων***;» ἡ δὲ δευτέρα εἰς τὸ ἐρώτημα· «μᾶς γνωρίζει τὰς ***ἀληθινὰς σχέσεις*** τῶν πραγμάτων;» Καὶ ἀπαντᾷ ὡς ἑξῆς ὁ μεγάλος σοφός· «εἰς τὸ πρῶτον ἐρώτημα κανένας δὲν θὰ διστάσῃ νὰ ἀπαντήσῃ, ὄχι καὶ νομίζω ὅτι ἠμποροῦμεν νὰ προχωρήσωμεν περαιτέρω. Ὄχι μόνον ἡ ἐπιστήμη δὲν ἠμπορεῖ νὰ μᾶς γνωρίσῃ τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ οὐδὲν—οἱονδήποτε ἄλλο πρᾶγμα — ἄλλο εἶναι ἱκανὸν νὰ μᾶς τὴν φανερώσῃ, καὶ ἂν ἀκόμη κανένας Θεὸς τὴν ἐγνώριζε δὲν θὰ ἠμποροῦσε νὰ εὕρῃ λέξεις διὰ νὰ τὴν ἐκφράσῃ».[1]) Εἰς τὸ αὐτὸ συμπέρασμα καταλήγει περίπου καὶ ὁ Em. Picard, χρηματίσας ***διαρκὴς*** γραμματεὺς εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἐπιστημῶν. Εἰς τὸ ἔργον του «ἡ νεωτέρα ἐπιστήμη καὶ ἡ σημερινή της κατάστασις» ἀποφαίνεται· «πολὺ αὐταπατῶνται, ὅσοι ἐκλαμβάνουν τὴν ἐπιστήμην ὡς μέλλουσαν νὰ μᾶς ἀποκαλύψῃ τὰ ***αἰνίγματα τοῦ Σύμπαντος***. Ὁ ἀριθμὸς τῶν τοιούτων μεταξὺ τῶν ἐπιστημόνων ἐλαττοῦται· ἴσως αὐξάνει ὁ ἀριθμὸς ἐκείνων διὰ τοὺς ὁποίους ἡ ἐπιστήμη δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ θέμα διὰ σχολαστικὰς λεπτολογίας καὶ οἱ ὁποῖοι ζητοῦν νὰ ἀντιτάξουν εἰς τὰ ὑπάρχοντα ἄλλα εἴδωλα ἕνα νέον εἴδωλον».[2]) Καὶ ὀλίγον ἀνωτέρω σημειώνει· «οὐχ ἧττον πρέπει νὰ ἀναγνωρίσωμεν ὅτι ἡ πλήρης ἀντικειμενικότης τῆς ἐπιστήμης εἶναι χίμαιρα.» (Ἡ ἐπιστήμη δλδ. δημιουργουμένη ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὑποκειμένη εἰς τὰ ἀνθρώπινα μέτρα θὰ ἐξαρτᾶται τρόπον τινὰ πάντοτε ἀπὸ τὰς μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου σχέσεις τοῦ ἀνθρώπου. Ἑπομένως κατὰ μέγα μέρος θὰ εἶναι δημιούργημα τῆς ὑποκειμενικῆς διανοήσεως τοῦ ἀνθρώπου).

Ἡ ἐπιστήμη δὲν λύει τὰ μεγάλα αἰνίγματα τοῦ Σύμπαντος· ὡσαύτως δὲν ἠμπορεῖ νὰ μᾶς δώσῃ νέα ἰδανικὰ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἠθικὴν ὑπό-

[1]) H. Poincaré La valeur de la science «p. 266, 267.

[2]) Em. Picard, «La science moderne et son état actuel» p. 22, 23

στασιν καὶ ἀνωτερότητα τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὰ γράμματα, ὁ ἔρως ἰδιαιτέρως πρὸς τὰς ἐπιστήμας, συνοδευόμενος μὲ μίαν ἰσχυρὰν διάνοιαν ἀναβιβάζει τὸν ἄνθρωπον εἰς μεγάλα ὕψη ὅπου ὁ διαπεραστικὸς νοῦς κάμνει καταμετρήσεις καὶ ἀναλύσεις ἢ ἡ πτερωτὴ φαντασία ἀνακαλύπτει χιμαίρας. Ὁ ἴδιος ὅμως αὐτὸς πτερωτὸς ἀετός, ἀπὸ ἀπόψεως χαρακτῆρος καὶ ἠθικῆς πρὸς τοὺς ὁμοίους του συμπεριφορᾶς, πολλάκις μεταβάλλεται, κατὰ τὴν ὀρθὴν παρατήρησιν τοῦ φιλοσόφου Βάκωνος, εἰς ὄφιν ποὺ ἕρπει μέσα εἰς τὰ χώματα τῆς κακίας.

Μήπως εἶναι ἱκανοποιητικώτερον διὰ τὸν ἄνθρωπον τὸ ἰδανικὸν ἐκεῖνο ποὺ ἐπιδιώκουν ὄχι οἱ σοσιαλισταὶ οἱ ἀποτελοῦντες τὰς λεγομένας σοσιαλιστικὰς ὁμάδας καὶ τὰ σοσιαλιστικὰ κόμματα ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἐπιδιώξεως ὑλικῶν ὠφελημάτων ἢ κοινωνικῶν μεταρρυθμίσεων, ἀλλὰ οἱ ἐνθουσιασμένοι διὰ τὸ « κοινωνικὸν πνεῦμα » τὸ ὁποῖον ἐζωγράφησε καλὰ καὶ εἰς τὸ ὁποῖον προσέδωκε κάποιον ἀνώτερον ἠθικὸν χαρακτῆρα ὁ διάσημος T. Ziegler, ἀρχαῖος Γερμανὸς καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Στρασβούργου ; [3]) Ὁ ἴδιος Ziegler εἰς τὰ γενικὰ συμπεράσματα τοῦ πολυκρότου συγγράμματός του κάμνει μνείαν περὶ « ἀναρχίας ὡς λογικοῦ καταντήματος καὶ προϊόντος τοῦ σοσιαλισμοῦ. » Ἄλλως τε τὸ κοινωνικὸν ἰδανικὸν ἢ μᾶλλον τὸ « κοινωνικὸν πνεῦμα » τοῦ προμνησθέντος Γερμανοῦ εἶναι πολὺ πενιχρὸν καὶ πολὺ περιωρισμένον. Συνίσταται εἰς τὴν ἐργασίαν, τὴν πειθαρχίαν, τὴν ἀόριστον μόρφωσιν χαρακτῆρος, τὴν καταπολέμησιν τοῦ ὑπερβολικοῦ ἀτομικισμοῦ καὶ ἄλλων ἐλαττωμάτων, ὡς ἡ κουφότης τοῦ συρμοῦ μας. Ἐκτὸς τούτου ὁ Ziegler συμφώνως πρὸς τὸν τίτλον τοῦ συγγράμματός του « τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα ζήτημα ἠθικόν », αὐτὸ τὸ ὁποῖον ὀνομάζει « κοινωνικὸν πνεῦμα » ἐκλαμβάνει ταὐτόσημον πρὸς τὸ « ἠθικὸν πνεῦμα » καὶ τὸ ὁποῖον, καθὼς ρητῶς ἀναφέρει, « ἄλλοι ἄλλην μεταχειριζόμενοι γλῶσσαν ὀνομάζουσι « Χριστιανικὸν πνεῦμα » [4]). Ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν ἠθικήν του ἔννοιαν, ἔστω καὶ πενιχράν, τὸ κοινωνικὸν ἰδανικὸν τοῦ Ziegler καὶ ἄλλων εἶναι κάτιτι τὸ ὁποῖον ὀλίγοι ἠμποροῦν νὰ συλλάβουν καὶ πρὸ πάντων νὰ αἰσθανθοῦν, ἐλάχιστοι δὲ νὰ τὸ ἐκτελέσουν. Ἂν ὁ σοφὸς Γερμανὸς ἐπρόφθανε νὰ ἴδῃ τὰς πρακτικὰς συνεπείας ἐκφυλισθέντος κοινωνικοῦ ἰδανικοῦ, μετατραπέντος εἰς Ἅδην καταστροφῶν, πολλὰ κεφά-

---

[3]) T. Ziegler, Die soziale Frage eine sittliche Frage.

[4]) Ὑπὸ τὴν αὐτὴν πλευρὰν καὶ μάλιστα πολὺ χριστιανικώτερον ἐξήτασε τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα ὁ γνωστότατος F. Brunetière, ἐπὶ πολλὰ ἔτη διευθυντὴς τῆς Ἐπιθεωρήσεως τῶν Δύο Κόσμων. Ἰδιαιτέρως ἀνέπτυξε τὸ θέμα αὐτὸ εἰς τὸ ἔργον του « Sur les chemins de la Croyance » « Utilisation du Positivisme ». Ρητῶς ἀναφέρει ὅτι « τὸ κοινωνικὸν ζήτημα εἶναι πρὸ παντὸς ζήτημα ἠθικόν, τὸ δὲ ἠθικὸν ζήτημα, θρησκευτικὸν ζήτημα. »

λαια τοῦ βιβλίου του θὰ ἐτροποποίει, περισσότερον δὲ καὶ εὐρύτερον θὰ ἀνέπτυσσε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐχαρακτήρισεν ὡς χριστιανικὸν πνεῦμα (Christliche Geist). Καὶ ὅταν ὁ Βέλγος σοσιαλιστὴς Vandervelde ἔγραφε τὰς ἀκολούθους γραμμὰς ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς ἐργάτας «ἐὰν οἱ ἐργάται ἐθριάμβευον χωρὶς προηγουμένως νὰ συμπληρώσουν τὴν **ἀπαραίτητον ἠθικήν των ἐξέλιξιν** [5]), τὸ βασίλειόν των θὰ ἦτο ἀποτρόπαιον καὶ ὁ κόσμος θὰ ξαναβυθίζετο εἰς θλίψεις, κτηνωδίας καὶ ἀδικίας τόσον μεγάλας ὅσον καὶ αἱ παροῦσαι» δὲν προεφήτευε καὶ δὲν ἔστρεφε τὴν κατεύθυνσιν τῶν σημερινῶν ἀνθρώπων πρὸς τὰ χριστιανικὰ ἰδανικά;

Ὁ Ἴψεν ἐπρέσβευεν ὅτι διὰ τὴν ἀναμόρφωσιν τῆς κοινωνίας ἀπαραίτητος εἶνε ἡ ἠθικὴ διάπλασις τῆς ἀτομικῆς συνειδήσεως ἑνὸς ἑκάστου. Αἱ ἀτομικαὶ συνειδήσεις πρέπει νὰ διαπαιδαγωγηθοῦν, νὰ διαπλασθοῦν κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε νὰ ἀγαποῦν καὶ νὰ δέχωνται τὴν ἀλήθειαν καὶ νὰ ἀντιλαμβάνωνται τὴν δικαιοσύνην. «Τόσον ὁ Σοσιαλισμὸς ὅσον καὶ ἡ πολιτικὴ οἰκονομία, ἐτόνισεν ὁ Ἴψεν, ἄνευ ἠθικῆς καὶ ἄνευ δικαιοσύνης εἶναι χίμαιρα.» [6]) Καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ θεάνθρωπος Ἀναμορφωτὴς τοῦ κόσμου, πολὺ πρὸ τοῦ Ἴψεν καὶ ἄλλων συγγραφέων, φιλοσόφων, κοινωνιολόγων καὶ ἠθικολόγων ἐκήρυττε «ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν» (Ματθαίου στ.′ 33). Ζητεῖτε πρὸ παντὸς τὰ ἀνώτερα ἠθικὰ ἰδανικά, ἐκεῖνα ποὺ σᾶς ἀναβιβάζουν εἰς τὸ ὕψος ἐκεῖνο ποὺ ἐξέπληττε τὸν προφητάνακτα Δαβίδ. Αὐτὸς βλέπων τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖ ὑψηλά, δὲν τὸν εὕρισκε πολὺ κατώτερον τῶν ἀγγέλλων καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Θεὸν ἐνθουσιασμένος ἀνεφώνει· «ἠλάττωσας αὐτὸν (=τὸν ἄνθρωπον) βραχύ τι παρ᾽ ἀγγέλους». Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὰ ἀνώτερα αὐτὰ ὕψη χάνει τὴν ἀνωτέρα ἠθικήν του ὑπόστασιν, ἀποκτηνώνεται. Αὐτὸ ἐνοοῦσε καὶ ὁ Τολστόη ὅταν εἰς τὴν Σονάταν τοῦ Κρόϊτσερ κατεχώρει τὴν φράσιν, «ὁ ἄνθρωπος εἶναι χειρότερος ἀπὸ τὸ κτῆνος ὅταν δὲν βλέπῃ ὡς ἄνθρωπος».

Καὶ ἄλλα ἰδανικὰ ἀναφερόμενα εἴτε εἰς τὴν περὶ θεοῦ καὶ κόσμου θεωρίαν εἴτε εἰς τὸ ἠθικὸν σύστημα καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐν τῇ πράξει ἠθικῆς διαπαιδαγωγήσεως τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἠμποροῦν νὰ ἱκανοποιήσουν τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον. Ὁσάκις ἐν μέρει ἢ καθόλου τὸν ἱκανοποιοῦν, αὐτὸ κατορθώνεται διότι τὰ πραγματικὰ συμπεράσματα εἶνε ἐναντία πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς βάσεις τοῦ μεταφυσικοῦ ἢ ἠθικοῦ συστήματος τῆς Α. ἢ Β. ὀργανώσεως. Ἱδρύονται σωματεῖα στημένα ἐπάνω εἰς θεμέλια παλαιὰ σκεπασμένα ἀπὸ καμμίαν φορὰν μὲ τὸ νέον ἐπίχρισμα. Λειτουργοῦν ὡς «καθιδρύματα φιλανθρωπικά,

---

[5]) Paul Bureau "La crise morale des temps nouveaux" Paris, 1908, p. 263.
[6]) Ossip Lourié "La philosophie d 'Ibsen".

φιλοσοφικὰ καὶ **προοδευτικά.**» Ὤ! ποῖον εἴδωλον ἀκατάληπτον διὰ πολλοὺς εἶναι καὶ ἡ πρόοδος!! Πολλοὶ τῆς δίδουν τὴν ἔννοιαν ποὺ θέλουν ἢ ποὺ τοὺς συμφέρει· καὶ ἄλλοι καμμίαν, διότι καμμίαν ἰδέαν δὲν ἔχουν περὶ προόδου. Ἡ ἡμιμάθεια τρέφει καὶ ὁδηγεῖ πολλούς. Ἡ ἡμιμάθεια δίδει κατευθύνσεις διὰ τὴν ἀνωτέραν θρησκευτικὴν ἢ μεταφυσικὴν καὶ ἠθικὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐπικίνδυνον πρᾶγμα! «Ὀλίγη μάθησις, ἔγραψεν ὁ Ἄγγλος ποιητὴς Πώουπ, εἶναι ἐπικίνδυνον πρᾶγμα. Δηλητηριάζει τὸν ἐγκέφαλον.» [7]) Οἱ περισσότεροι δὲν ξεύρουν, ἄλλα οὔτε ἠμποροῦν νὰ μάθουν τὸ περιεχόμενον τῆς διδασκαλίας καὶ τὸν προορισμὸν τῶν τοιούτων σωματείων καὶ ἑταιριῶν. Ἄλλως τε ὄχι ὀλίγοι προσχωροῦν εἰς τοιαῦτα σωματεῖα ἀδιαφοροῦντες διὰ τὸ δῆθεν νέον ἰδανικὸν ποὺ θὰ ἀντικαταστήσῃ τὸ χριστιανικὸν ὡς πεπαλαιωμένον. Τοὺς ἐνδιαφέρει τὸ συμφέρον, ἡ κενοδοξία, ἡ ἐπιδειξεομανία, ὁ Σνομπισμός (Snobism) ὅπως λέγουν μὲ τὴν διεθνῆ χρῆσιν ἔχουσαν ἀγγλικὴν αὐτὴν λέξιν.

Διατὶ νὰ προσφύγωμεν εἰς παλαιοὺς μύθους καὶ ξεχασμένα παλαιὰ μυστήρια τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἢ τοῦ Βουδδα, ἢ τοῦ Ζωροάστρου, ἢ τινος ἄλλου; Ἡ κοσμοθεωρία καὶ τὸ ἠθικὸν σύστημα ποὺ θὰ σχηματίσωμεν δῆθεν μὲ τοὺς μύθους καὶ τὰς συμβολικὰς σημασίας τῶν μυστηρίων θὰ εἶναι ἰδανικὰ ἱκανοποιητικώτερα ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ ἐβροντοφώνει πρὸ τόσων ἑκατοντάδων ἐτῶν ἀνὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἰορδάνου Ἐκεῖνος ποὺ εἶπε· «ἐγώ εἰμι ἡ ὁδός, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή;» Δὲν μᾶς ἱκανοποιεῖ ἡ ἀνεξάντλητος αὐτὴ θρησκευτική, ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ πηγή; Δὲν εἶναι ἀνώτερος ὁρισμὸς τῆς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων συγγενείας καὶ ἀλληλεγγύης ὁ χριστιανικὸς ὁρισμὸς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος, οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· **πάντες γὰρ εἷς** ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Γαλατ. γ´ 28), ἀπὸ τὸν ὁρισμὸν τῶν Στωϊκῶν «amici humani generis»; (φίλοι τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τῆς Ἀνθρωπότητος). Ὁποίαν ὑποβλητικὴν καὶ μαγευτικὴν δύναμιν διὰ τὴν ἠθικὴν ζωὴν ἔχουν τὰ λόγια «τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου»!! (Α, Τιμοθ. α, 5). Εἶναι μεγάλο εὐτύχημα τὸ ὅτι οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ὀπαδοὺς «τῶν προοδευτικῶν αὐτῶν σωματείων» εἰς τὰς περὶ κόσμου καὶ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου θεωρίας των καὶ εἰς τὰς περὶ ἠθικῆς καὶ μορφώσεως τοῦ χαρακτῆρος ἀντιλήψεις των καθοδηγοῦνται ἀπὸ τὰς ἰσχυρὰς πεποιθήσεις

---

[7]) «A little learning is a dangerous thing: — Dring deep, or taste not the Pierian Spring. — The shallow drawghts intoxicate the brain» — «Ὀλίγη μάθησις εἶναι πρᾶγμα ἐπικίνδυνον· ἢ βαθειὰ νὰ ῥοφᾷς ἢ καθόλου νὰ μὴ γεύεσαι τὰ νάματα τῶν Πιερίδων Μουσῶν. Αὐτὲς οἱ ἐπιφανειακὲς καὶ ἐπιπόλαιες **ῥοφηξιὲς δηλητηριάζουν τὸν ἐγκέφαλον.**» (Alexander Pope).

καὶ τὰ ἀνώτερα αἰσθήματα ποὺ ἐνεφύτευσαν εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς των ἡ οἰκογένεια, τὸ σχολεῖον, ἡ ἐκκλησία, δ.λ.δ. τὸ χριστιανικὸν ἰδανικόν.

Πολλοὶ περιπλανῶνται μέσα στὰ δάση τῆς σκέψεως καὶ τῶν αἰσθημάτων. Ἂν συναντήσουν τὸ χριστιανικὸν δένδρον « τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ἀνωτέρων, τῶν ὑπερφυσικῶν ὑδάτων » ἐκεῖ ξεκουράζονται. Ἐκεῖ ἀκούουν, αἰσθάνονται βαθειὰ τὰ λόγια τοῦ Λυτρωτοῦ « δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς· » ἀκούουν καὶ ξεκουράζονται. Ἐὰν ἀνανήψουν θὰ πεισθοῦν ὅτι κτίζουν ἱσπανικοὺς πύργους. Θὰ ὁμολογήσουν μετὰ τοῦ Ἄγγλου John Stuart Mill ὅτι — ἡ ἠθική των, τὸ ἠθικὸν μέρος τῆς δῆθεν ἰδικῆς των διδασκαλίας — « ὁ ἀνώτατος κανὼν τῆς χρησιμοθήρου ἠθικῆς μου (utilitarisme) συγχέεται μὲ τὸ παράγγελμα τοῦ εὐαγγελίου « ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν. » [8])

Τὰ ἰδανικὰ τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἁπλᾶ, προσιτὰ εἰς ὅλους· εἴτε ἀναφέρονται εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν ὄντων, τὴν κοσμοθεωρίαν καὶ εἰς τὸν προορισμὸν καὶ τὸ κατάντημα τοῦ ἀνθρώπου εἴτε εἰς τὴν ἠθικὴν διδασκαλίαν καὶ τὸν ἠθικὸν καταρτισμὸν τῶν χριστιανῶν. « Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος, ἐδίδασκεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ἀποστρέφεσθε, μισεῖτε ὁλότελα τὸ κακὸν (« ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν ») καὶ προσκολλᾶσθε μὲ ὅλας σας τὰς δυνάμεις εἰς τὸ ἀγαθόν, τὸ δίκαιον· (« κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ »), τὰς ἀνάγκας τῶν ἀδελφῶν σας νὰ τὰς θεωρεῖτε ὡς ἰδικάς σας καὶ νὰ τὰς θεραπεύετε, μὴ χάνετε καμμίαν εὐκαιρίαν διὰ νὰ τοὺς προσφέρετε ἄδολον καὶ πρόθυμον φιλοξενίαν· (« ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες »)· τοὺς διώκτας σας νὰ μὴ τοὺς καταρᾶσθε, ἀλλὰ νὰ τοὺς λέγετε καλὰ λόγια, νὰ τοὺς εὐλογῆτε· νὰ ἔχετε ὁμοφροσύνην καὶ ὁμόνοιαν ἀναμεταξύ σας· μὴ κυριεύεσθε ἀπὸ τὴν ἔπαρσιν καὶ τὴν ὑψηλοφροσύνην, ἀλλὰ νὰ συγκρατῆτε τὸν ἑαυτόν σας εἰς τὸν δρόμον τῆς ταπεινοφροσύνης· μὴ αὐταπατᾶσθε νομίζοντες πὼς τὰ ξεύρετε ὅλα, πὼς εἶσθε τελείως σοφοὶ καὶ ἄρτιοι καὶ δὲν ἔχετε ἀπὸ τίποτε ἀνάγκην. Ὅταν σᾶς κάμουν κακόν, μὴ σκέπτεσθε νὰ ἀποδώσετε τὸ κακὸν μὲ ἄλλο κακὸν ἐκ μέρους σας. Νὰ ἀνταποδώσετε τὸ κακόν, τὴν προσβολήν, μὲ τὸ ἀγαθόν, μὲ τὴν χριστιανικὴν συμπεριφοράν, μὲ τὴν εὐεργεσίαν. (« Μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν ») [9]) Καὶ ἀλλαχοῦ ὁ Ἀπόστολος

---

[8]) Ὁ Lévy Brühl διαπιστώνει ὅτι αἱ διάφοροι ἠθικαί, καντιανὴ ἢ κριτικιστική, χρησιμολόγος, ἀπαισιόδοξος, θετική, ἐξελικτική, πνευματολόγος, θεολογικὴ ὁμοιάζουν ὅλαι πρὸς ἀλλήλας εὐθὺς ὡς διατυπώσουν τοὺς ἰθύνοντας κανόνας τῆς συμπεριφορᾶς, τὰ συγκεκριμένα παραγγέλματα τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης » La Morale et la Science des Moeurs » p. 36 καὶ P. Bureau ἔνθ. ἀνωτ. σ. 260.

[9]) Ρωμ. ΙΒ. 9 καὶ ἑξῆς.

τῶν ἐθνῶν κηρύσσει «ἀποτελοῦμεν οἱ χριστιανοὶ ἕνα ἀδιάσπαστον καὶ ἀδιαίρετον σῶμα, τοῦ ὁποίου κεφαλὴ εἶναι ὁ Χριστός, δὲν πρέπει νὰ ψευδώμεθα πρὸς ἀλλήλους διότι τότε ψευδόμεθα πρὸς τοὺς ἰδίους ἑαυτούς μας» («Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη.» 10) Αὐτὰ εἶναι τὰ ἰδανικὰ ἀπὸ ἀπόψεως ἠθικῆς τὰ ὁποῖα ἐθεσπίσθησαν ἀπὸ τὸν θεάνθρωπον Ἄπειρον θεόν, δημιουργὸν καὶ Προνοητὴν τοῦ Παντός. Αὐτὰ δὲν μεταβάλλονται· θὰ ἱκανοποιοῦν πάντοτε καὶ πανταχοῦ τοὺς πιστοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Ἐσταυρωμένου, διότι ὁ «Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας» (Ἑβρ. 18, 8).

† Ο ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

ΠΝΕΥΜΑ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἡ μελέτη τῆς καθ' ἡμᾶς χριστιανικῆς κοινωνίας δύο παρουσιάζει ἄκρως ἀντίθετα ρεύματα ἐν τῇ περὶ τοῦ ἀκραιφνοῦς χριστιανικοῦ πνεύματος ἀντιλήψει: τὸ ἄκρως φιλελεύθερον, τὸ ἀναζητοῦν πᾶσαν δικαιολογίαν διὰ τὴν χρησιμοποίησιν ἀπεριορίστου ἐλευθερίας ἐν τῇ χριστιανικῇ ἀντιλήψει καὶ ζωῇ καὶ τὸ ἄκρως περιωρισμένον καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ὑποκριτικὸν διὰ τὴν διαφήμισιν καὶ ἀντίληψιν τῶν οὕτω παρουσιαζομένων ὡς γνησίων τοῦ χριστιανισμοῦ τέκνων.

Ἀμφότεραι αἱ περιπτώσεις, πλημμέλειαν ἐν τῇ ἀντιλήψει τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος παρουσιάζουσαι, ζημιοῦσι μεγάλως τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ζωὴν τῆς καθ' ἡμᾶς χριστιανικῆς κοινωνίας.

Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις συντελεστὴς τῆς περὶ τοῦ ἀκραιφνοῦς χριστιανικοῦ πνεύματος ἀντιλήψεως διαπιστοῦται ἡ ἐξυπηρέτησις τοῦ ἰδίου συμφέροντος ἠθικοῦ ἢ ὑλικοῦ, τῶν μὲν ἐπιζητούντων νὰ ἀφαιρέσωσιν ἀπὸ τὴν ζωὴν αὐτῶν πᾶν τὸ κωλῦον τὴν εὐμάρειαν καὶ εὐζωΐαν αὐτῶν ἢ πως ἐπηρεάζον αὐτήν, τῶν δὲ ἐπιδιωκόντων νὰ αὐξήσωσι τὸ κῦρος αὐτῶν καὶ ἐπιβληθῶσιν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἁπλοϊκῶν καὶ κατευθύνωσιν αὐτὰς κατὰ τὸ αὐτοῖς συμφέρον, διὸ καὶ ἔκπαλαι συστηματικῶς ἐπεζητήθη καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐπετεύχθη ἡ διατήρησις τῶν χριστιανῶν, κατὰ τὸ πλεῖστον, μακρὰν τῆς πραγματικῆς ἀντιλήψεως τοῦ ἀκραιφνοῦς χριστιανικοῦ πνεύματος.

Διὰ ταῦτα ἀναλύοντες τὴν σημερινὴν χριστιανικὴν κοινωνίαν θὰ

---

10) Ἐφεσ. δ, 25.

εὕρωμεν φρονοῦντας καὶ τὴν ζωὴν αὐτῶν συνῳδὰ τῇ ἀντιλήψει αὐτῶν ταύτῃ κατευθύνοντας χριστιανούς, μεμορφωμένους ἢ μή, οἵτινες ἐπὶ τῆς ἁγίας Γραφῆς μονομερῶς μελετῶντες καὶ κρίνοντες εὑρίσκουσι δικαιολογίας διὰ νὰ ἐπισκέπτωνται ἅπαξ ἢ δὶς τοῦ ἔτους τὴν Ἐκκλησίαν « πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν», (Ἰω. δ΄24) διὰ νὰ μὴ νηστεύωσι « τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασι », (Α΄ Κορ. στ΄ 13) διὰ νὰ ἀδικῶσι προβάλλοντες τὸ καθῆκον τῆς αὐτοσυντηρήσεως καὶ τῆς διατηρήσεως τῆς ἱερᾶς παρακαταθήκης τοῦ σώματος αὐτῶν, τὸ ὁποῖον ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς διὰ νὰ χρησιμοποιήσωσι πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἐπιγείου αὐτῶν προορισμοῦ καὶ διὰ ταῦτα δὲν ἀποφεύγουσι νὰ κάμωσι χρῆσιν οἱουδήτινος μέσου διὰ τὴν περιφρούρησιν τῆς σωματικῆς αὐτῶν ὑγείας καὶ ἐξυπηρέτησιν τῆς ἐπιγείου αὐτῶν εὐμαρείας, διὰ νὰ εὑρίσκωνται μακρὰν τῶν ἐκκλησιαστικῶν διατάξεων καὶ τῶν εἰς οὓς εἶνε ἀνατεθειμένη ἡ διδασκαλία καὶ ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῶν καὶ μακρὰν ἔτι τῶν ἁγιαστικῶν μέσων τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τὴν ἥν ἔχουσιν ὑγιᾶ ἢ ἄλλην ἀντίληψιν περὶ τῶν ἑκασταχοῦ χρησιμοποιουμένων ὀργάνων τῆς μεταδόσεως τῆς θείας χάριτος ἤτοι τοῦ ἱεροῦ κλήρου.

Ἐξ ἑτέρου θὰ εὕρωμεν χριστιανοὺς περιορίζοντας τὴν ἐκδήλωσιν τῆς χριστιανικῆς αὐτῶν ζωῆς εἰς τὴν τήρησιν τῶν τυπικῶν διατάξεων τῆς Ἐκκλησίας, ἀδιαφοροῦντας παντελῶς διὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἐκδήλωσιν τοῦ περιεχομένου τῆς χριστιανικῆς αὐτῶν ζωῆς.

Ποιοῦσι σταυρὸν καὶ μετανοίας τρεῖς, νηστεύουσι δὶς τῆς ἑβδομάδος καὶ κατὰ τὰς τεταγμένας τοῦ ἔτους ἡμέρας τῆς νηστείας, ἐπισκέπτονται ἀνελλιπῶς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀποφεύγουσι πᾶσαν ἐξωτερικὴν ἐκδήλωσιν θίγουσαν τὴν ἐμφάνισιν τῆς εὐσεβείας αὐτῶν, ἐπιβουλεύονται ὅμως τὴν ἠθικὴν ζωὴν τοῦ πλησίον ποικιλοτρόπως καί, συνελόντι εἰπεῖν, φρονοῦσι καὶ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῶν ζωὴν κατευθύνουσι πρὸς πᾶσαν ἀντίθετον τοῦ ἀκραιφνοῦς χριστιανικοῦ πνεύματος ὑπαγόρευσιν.

Ἐν τῇ μερίμνῃ ὅπως ἕκαστος ἐξυπηρετήσῃ τὰ ἀτομικὰ αὐτοῦ συμφέροντα καὶ τὴν ἠθικὴν περὶ αὐτοῦ ἀντίληψιν τοῦ κόσμου οὐδεμία καταβάλλεται φροντίς ἵνα διερευνηθῇ τὸ περιεχόμενον τοῦ ἀκραιφνοῦς χριστιανικοῦ πνεύματος παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπαρκῶς διετύπωσε τὴν ἔννοιαν καὶ τὸ περιεχόμενον τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς.

Πίστις, ἐλπὶς καὶ ἀγάπη εἶνε ἡ διήκουσα γραμμὴ τῆς ὅλης διατυπώσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν περὶ τῆς ἀληθοῦς καὶ πραγματικῆς χριστιανικῆς ζωῆς. Περὶ τὰς τρεῖς αὐτὰς λέξεις καὶ τὸ περιεχόμενον αὐτῶν συγκεντροῦται πᾶσα ἐκδήλωσις τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς.

Πιστεύοντες ἀκραδάντως ὅτι ὁ κόσμος δὲν εἶνε αὐτοδημιούργημα, ἀλλ' ὅτι παρήχθη εἰς μέσον ὑπὸ ἀνωτάτου τινὸς ὄντος, κεκτημένου ὑπερτάτην γνῶσιν, σοφίαν καὶ δύναμιν ἀνωτέραν πάσης ἀνθρωπίνης ἀντιλήψεως, ἐφ' ὅσον οὕτω πανσόφως καὶ παντοδυνάμως ἐδημιούργησε τὸν ὅν ὁρῶμεν κόσμον, τὸν ὁποῖον ἀδύνατον νὰ δημιουργήσῃ ἀνθρώπινος νοῦς, ὅστις δὲν κατώρθωσεν εἰσέτι οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ζωὴν νὰ δημιουργήσῃ, πιστεύοντες ὅτι τὸ ὑπερτέλειον τοῦτο ὄν κατὰ τὸ ἱστορικῶς μεμαρτυρημένον περιεχόμενον τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἐν τῇ ὑπὲρ τοῦ κόσμου προνοίᾳ αὐτοῦ ἐξεδηλώθη ὡς Πατήρ, Υἱὸς καὶ Ἅγιον Πνεῦμα, καὶ προσλαμβάνοντες ἐν πίστει ἐν ἑαυτοῖς ἀνοθεύτως ἅπαν τὸ περιεχόμενον τῆς πίστεως ἡμῶν, ὅπερ διετυπώθη ἐν τῷ ἱερῷ ἡμῶν συμβόλῳ, οὐχὶ ἐξωτερικῶς διὰ νὰ ὀνομαζώμεθα χριστιανοί, ἀλλὰ ἐσωτερικῶς καὶ ἐν πεποιθήσει, ὅτι οὐχὶ ἄλλως ἔχουσιν ἀλλ' ἀποδεδειγμένως αὐτὴ εἶνε ἡ πραγματικότης τῶν ὄντων καὶ γινομένων, βεβαίαν ἔχομεν τὴν ἐλπίδα ὅτι ὁ ὑφ' ἡμῶν πιστευόμενος Θεὸς θὰ κατευθύνῃ πᾶσαν τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ἡμῶν ζωὴν πρὸς τελείωσιν ἡμῶν, ἀρκεῖ νὰ ἔχωμεν τὴν διάθεσιν καὶ λάβωμεν τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐφαρμόσωμεν πλήρως τὰς ὑποθήκας αὐτοῦ καὶ ὑπηρετήσωμεν τὸ ἐφ' ἡμῖν τὴν ἔλευσιν τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καθ' ἣν θὰ ἔλθῃ ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ἵνα ἐκπληρῶται τὸ θέλημα αὐτοῦ ὡς ἐν Οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς Γῆς, ὡς ἐκτελεῖται τὸ θέλημα ἐπιγείου Βασιλέως ἔν τινι χώρᾳ.

Θὰ ὑπηρετηθῇ δὲ ἡ ἔλευσις αὕτη τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς Γῆς ὡς σαφέστατα ἐξάγεται ἐκ τῶν διατυπώσεων τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ κατὰ τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ ἀκραιφνοῦς χριστιανικοῦ πνεύματος οὐχὶ μόνον διὰ τῆς ἀκραδάντου πίστεως καὶ τῆς βεβαίας ἐλπίδος, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ἔργων τῆς ἀγάπης, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται εἰς τὸν Θεόν, εἰς ἑαυτὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον.

Καὶ χωροῦντες ἐν τῇ ἐρεύνῃ ἡμῶν διαπιστοῦμεν ὅτι ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπη ἐκδηλοῦται διὰ ζωηρᾶς ἀναμνήσεως τῶν εὐεργεσιῶν αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς, ἐξ ἧς παράγεται ἡ πρὸς αὐτὸν εὐγνωμοσύνη ἡμῶν, ἥτις πάλιν ἐκδηλοῦται διὰ τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἢ κατὰ μόνας ἀναφορᾶς τοῦ νοῦ ἡμῶν καὶ τῆς καρδίας πρὸς τὸν Δοτῆρα παντὸς ἀγαθοῦ Θεὸν ἡμῶν ἐν δοξολογίαις, ἐν εὐχαριστίαις, ἐν αἰτήσεσιν ἡμῶν ἐξυπηρετικαῖς τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς ἡμῶν ζωῆς καὶ ἐν ταῖς διαβεβαιώσεσιν ὅτι μόνον ἡμῶν μέλημα ἔχομεν τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ θελήματος ἐπὶ τῆς Γῆς, ὅπερ εἶνε ἡ ἀγάπη ἡμῶν αὐτῶν καὶ ἡ ἀγάπη ἡμῶν πρὸς τὸν πλησίον, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὰ ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὰ τῆς χριστιανικῆς ἡμῶν ζωῆς, τελείως ἐξαρτώμενα παρ' ἡμῶν αὐτῶν, συνεργούσης πρὸς τὰς

περὶ τούτων διαθέσεις ἡμῶν τῆς Θείας Χάριτος, τῆς τὰ ἀσθενῆ θεραπευούσης καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληρούσης.

Ἀναλύοντες δὲ τὴν πρὸς ἑαυτοὺς ἀγάπην, ἥτις ἀφορᾷ τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν ἡμῶν ἐν τῷ κόσμῳ ζωὴν κατὰ τὸ περιεχόμενον τοῦ ἀκραιφνοῦς χριστιανικοῦ πνεύματος διαπιστοῦμεν ὅτι αὐτὴ συνίσταται εἰς τὴν ἀποφυγὴν παντὸς ὅ,τι ἤθελε βαθμηδὸν καὶ κατ᾽ ὀλίγον ὑποσκάψῃ ἢ καὶ ἀμέσως ἀφανίσῃ τὴν ἠθικὴν ἡμῶν ζωὴν καὶ εἰς τὴν διατήρησιν ἀπολύτου πεποιθήσεως, ὅτι ἐν πᾶσιν εὑρισκόμεθα ἐν ἐπιστασίᾳ τοῦ Θεοῦ·

Κατὰ ταῦτα εὑρισκόμενοι εἰς συχνοτάτας ἐπικοινωνίας μετὰ τοῦ Θεοῦ ἐν Ἐκκλησίαις ἢ καὶ κατὰ μόνας ὀφείλομεν διὰ πᾶσαν ἡμῶν σκέψιν καὶ ἐνέργειαν νὰ ἀποφεύγωμεν πᾶσαν ὑπέρμετρον θλῖψιν ἢ χαρὰν ὀλεθρίως ἐπιδρώσας ἐπὶ τῆς ὑγείας τῆς ψυχῆς ἡμῶν καὶ ἐν γένει ἐπὶ τῆς ἠθικῆς ἡμῶν ζωῆς καὶ ἀπασχολῶμεν τὸν νοῦν ἡμῶν καὶ τὴν καρδίαν διὰ παντὸς ἔργου, ὅπερ θὰ ὑπηρέτει τὴν ἀνάπαυσιν καὶ εὐχαρίστησιν τῆς συνειδήσεως ἡμῶν καὶ νὰ ἀπομακρύνωμεν τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ἡμῶν ἀπὸ παντὸς ὅ,τι στρέφεται πρὸς τὴν ὑποδούλωσιν ἡμῶν καὶ ἀφαίρεσιν πάσης ψυχικῆς καὶ διανοητικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἐν γένει ἀπὸ πᾶσαν πονηρὰν ἐπιθυμίαν, στρεφομένην κατὰ τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς ζωῆς ἡμῶν αὐτῶν ἢ τοῦ πλησίον.

Ἐξ ἀγάπης πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, φροντίζοντες καὶ διὰ τὴν ὑλικὴν ἡμῶν συντήρησιν, ὀφείλομεν κατὰ τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ ἀκραιφνοῦς χριστιανικοῦ πνεύματος νὰ ἀποφεύγωμεν ἐπιμελῶς πᾶσαν ταύτης ἐξυπηρέτησιν δι᾽ ἔργων θιγόντων τὴν ζωὴν ἡμῶν αὐτῶν ἢ τοῦ πλησίον.

Ἔχοντες δὲ ὑπ᾽ ὄψει ὅτι διὰ τῆς συγκρατήσεως τοῦ σώματος ἡμῶν θὰ ἐπιτευχθῇ βαθμηδὸν καὶ ἡ ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ ἡμῶν τελείωσις, νὰ ἀποφεύγωμεν πᾶσαν κατάχρησιν τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν, τῶν ὁποίων ἡ μὲν χρῆσις συντελεῖ εἰς τὴν ἐπὶ τὸ βέλτιον συγκράτησιν τῆς σωματικῆς ὑγείας, πᾶσα δὲ ὑπέρμετρος χρῆσις ὑποσκάπτει τὴν ὑγείαν τῶν ἀνθρώπων.

Καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς διατηρήσεως τῆς χρήσεως μεταξὺ τῶν χριστιανῶν, περιορισμοῦ δὲ τῶν καταχρήσεων ὡς ὀλεθρίων, καὶ πρὸς χαλιναγωγίαν τῶν παθῶν, ἅτινα ἀτίθασσα παρουσιάζονται μετὰ τὰς καταχρήσεις, φιλοστόργως μεριμνῶσα ἡ Μήτηρ ἡμῶν Ἐκκλησία, ὥρισε τὸ χρονικὸν διάστημα τῶν Νηστειῶν, χωρίς ποτε νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν λογικὴν χρῆσιν τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν, ἀπαραιτήτων διὰ τὴν συντήρησιν τῆς σωματικῆς ὑγείας.

Προκειμένου δ᾽ εἶτα περὶ τοῦ ἑτέρου σκέλους τοῦ περιεχομένου τοῦ ἀκραιφνοῦς χριστιανικοῦ πνεύματος, τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης, συνίσταται αὕτη εἰς τὴν ἀποφυγὴν παντὸς ὅ,τι ἤθελε θίξῃ ἀμέσως ἢ

ἐμμέσως τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ζωὴν τοῦ πλησίον, καὶ παντὸς ὅ,τι ἤθελεν ἀδικήσῃ ἐν τῇ ὑλικῇ διαβιώσει. Καταλαλιά, κακολογία, ἐπιβουλὴ τῆς τιμῆς ζωῆς καὶ περιουσίας τοῦ πλησίον εἶνε ἐκδηλώσεις παντάπασιν ἀντιβαίνουσαι εἰς τὴν περὶ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ.

Ἀλλ' ἡ ἐκδήλωσις τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης δὲν εἶνε μόνον ἀρνητική, ἀλλὰ καὶ θετική. Δὲν περιλαμβάνει μόνον τὴν ἀποφυγὴν παντὸς ὅ,τι θίγει τὸν πλησίον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς εὐτυχίας τοῦ πλησίον. Τὸ ὕψος τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης οὐδεμία ἀνθρωπίνη διάνοια ἠδυνήθη νὰ ἀμαυρώσῃ καὶ διότι τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ περιέλαβεν ἐν αὐτῇ καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν.

Τὸ « ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ αὐτῶν » (Ματθ. ε´ 44) πρῶτος ἐδίδαξε καὶ πρῶτος ἐφήρμοσεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὅταν προσηύχετο διὰ τοὺς σταυρωτὰς αὐτοῦ λέγων: « Πάτερ ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι » (Λουκ. κγ´ 34)

Ἡ περὶ ἀγάπης διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ ἥνωσεν οἰκογενειακοὺς δεσμούς, ἐνέπνευσε τὴν ἀφοσίωσιν πρὸς τὰ τέκνα, διωργάνωσε φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα, κρατεῖ ἀπομεμακρυσμένον τὸ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς μῖσος, καὶ συνεπῶς ἐμποδίζει τὴν ἐγκληματικότητα καὶ ἐν τέλει ἐπὶ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης ἐστηρίχθη ἡ δικαιοσύνη.

Ἐκτελοῦντες τὴν ἀγάπην γινόμεθα ἀληθεῖς μαθηταὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ὡς ὁ ἴδιος βεβαιοῖ λέγων « ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις » (Ἰω. ιγ´ 35)

Ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη εἶνε ἐκείνη, ἡ ὁποία συνεφιλίωσε λαούς, κατήργησε δουλείας, ὡς ἔγραφε πρὸς τοὺς Ἐθνικοὺς ὁ ἱερὸς Ἰουστῖνος, φιλόσοφος καὶ μάρτυς.

Πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης ἐκυριάρχει τὸ μῖσος καὶ ἐν καιρῷ εἰσέτι εἰρήνης ἐλάμβανον χώραν αἱ συγκρούσεις, οὐδενὸς ἀνεχομένου οὐδένα εἰς τὸ ἔδαφος τῆς πατρίδος αὐτοῦ.

Ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη εἰσήγαγε τὴν εὐχὴν ὑπὲρ τῶν μισούντων καὶ τὴν ὑπὲρ αὐτῶν προσπάθειαν ὅπως προσεγγίσωσι τὴν δόξαν τοῦ Χριστοῦ καὶ μετάσχωσι καὶ αὐτοὶ εἰς τὰς ἐλπίδας τοῦ Εὐαγγελίου. Ἡ δὲ ἐξ ὁλοκλήρου ἐπικράτησις τῆς μεγάλης ταύτης ἀρετῆς τῆς πρὸς τὸν πλησίον χριστιανικῆς ἀγάπης, εἶνε ἐκείνη ἥτις θὰ ἀπαλλάξῃ τὸν ἄνθρωπον παντάπασιν ἐκ τῆς κακίας τοῦ μίσους, θὰ περιβάλῃ αὐτὸν μὲ τὴν στολὴν τῆς ἁγνότητος, τῆς εὐσπλαγχνίας καὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ θὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς τὸ ὕψος τῆς τελειότητος νὰ ὀνομάζηται καὶ νὰ εἶνε πραγματικὰ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

† Ο ΑΙΝΟΥ ΓΕΡΜΑΝΟΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ Ο ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΣ

(ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Κ. Διαθήκης)

Κατήγετο ἐκ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας. Οἱ γονεῖς αὐτοῦ ὠνομάζοντο Ἰωνᾶς καί, κατὰ τὴν παράδοσιν, Ἰωάννα. Εἶχεν ἀδελφὸν τὸν Σίμωνα Πέτρον, μεθ᾽ οὗ μετήρχετο τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἁλιέως ἐν τῇ λίμνῃ τῆς Γεννησαρέτ, συγκατοικῶν ἅμα ἀργότερον αὐτῷ ἐν Καπερναούμ, ἐν οἰκίᾳ ἰδιοκτήτῳ πιθανῶς τοῦ Σίμωνος. Ἐὰν ὑπῆρξε πρεσβύτερος ἢ νεώτερος αὐτοῦ, ὡς ἐπίσης καὶ ἐὰν ἦτο ἔγγαμος ἢ ἄγαμος, οὐδὲν τὸ θετικὸν γνωρίζομεν· ἁπλῶς μόνον εἰκάζομεν τὸ δεύτερον, ὅτι δηλ. ἦτο νεώτερος καὶ ἄγαμος, ὡς ἐκ τῆς ἐγκαταστάσεως αὐτοῦ παρὰ τῷ ἐγγάμῳ Σίμωνι. [1]).

Ὁ Ἀνδρέας ἔχων κλίσιν ἰδιαιτέραν πρὸς τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα δὲν ἔμεινεν ἀνεπηρέαστος ἐκ τῆς ἀπὸ μέρους Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ προκληθείσης ἀνὰ τὴν Ἰουδαίαν γνωστῆς θρησκευτικῆς κινήσεως καὶ μάλιστα ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε ἐγκαίρως ἤδη νὰ λογίζηται μεταξὺ τῶν μαθητῶν ἐκείνου. Ἡμέραν τινὰ ὁ Βαπτιστὴς ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα εἶπεν εἰς τοὺς πλησίον ἱσταμένους δύο ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Ἀνδρέαν καὶ Ἰωάννην, τὸν μετέπειτα εὐαγγελιστήν: « ***ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ*** », ἀμφότεροι δὲ οὗτοι « οὐχ ὡς τοῦ διδασκάλου καταφρονήσαντες, ἀλλ᾽ ὡς αὐτῷ μάλιστα πεισθέντες » (ἱ. Χρυσ.) ἠκολούθησαν ἀμέσως τὸν Ἰησοῦν « βουλόμενοι πεῖραν λαβεῖν αὐτοῦ » (Ζιγαβ.) καὶ « μαθεῖν τὶ πλέον φέρει τοῦ Ἰωάννου » (ἱ. Χρυσ.). Τότε « στραφεὶς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας λέγει αὐτοῖς· ***τί ζητεῖτε;*** οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· ***ῥαββί***, ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον ***διδάσκαλε· ποῦ μένεις;*** λέγει αὐτοῖς· ***ἔρχεσθε καὶ ἴδετε·*** ἦλθον οὖν καὶ εἶδον ποῦ μένει, καὶ παρ᾽ αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην » [2]). Ἀξία ἰδιαιτέρας προσοχῆς καὶ ἀναγραφῆς τυγχάνει ἡ πολύωρος παρὰ τῷ διδασκάλῳ πρώτη αὕτη συνέντευξις τοῦ Ἀνδρέου καὶ τοῦ Ἰωάννου, καθ᾽ ἣν δικαιούμεθα νὰ ἀναγνωρίσωμεν ἐν αὐτοῖς τοὺς πρωτοκλήτους τῶν μελλόντων ἀποστόλων καὶ ὑφ᾽ ἣν νὰ διΐδωμεν, ἔστω καὶ ἀμυδρῶς, τὴν

---

[1]) Ἰωάν. α′ 41 — 43. 45 — Μτθ. η′ 14 — Μαρκ. α′ 29 ἑξ. — Λουκ. δ′ 38.
[2]) Ἰωάν· α′ 35-40.

καταβολὴν τῶν πρώτων βάσεων καὶ ἀρχῶν τῆς θεμελιώσεως τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας.

Ἀναχωρήσαντες ἐκ τοῦ καταλύματος τοῦ Ἰησοῦ ἐπεδίωξαν εὐθὺς ὅπως μεταδώσωσι τοῖς περὶ αὐτοὺς τὴν ἀποκομισθεῖσαν ἐξόχως εὐφρόσυνον ἐντύπωσιν ἐκ τῆς μετὰ τοῦ Ἰησοῦ συνδιατριβῆς καὶ συνομιλίας αὐτῶν. Ἰδίως ὁ Ἀνδρέας ἐνθουσιασθεὶς ἐξ ὅσων εἶδε καὶ ἤκουσεν « οὐ κατέσχε παρ' ἑαυτῷ τὸν θησαυρόν, ἀλλ' ἐπείγεται καὶ τρέχει ταχέως παρὰ τὸν ἀδελφὸν μεταδώσων αὐτῷ τῶν ἀγαθῶν ὧν εἰλήφει » (ἱ. Χρυσ). Καὶ λοιπὸν δι' ὅλης τῆς θέρμης τῆς ψυχῆς αὐτοῦ « ὠδινούσης τὴν παρουσίαν αὐτοῦ (τοῦ Μεσσίου) καὶ προσδοκώσης τὴν ἄφιξιν ἄνωθεν καὶ περιχαροῦς γεγενημένης μετὰ τὸ φανῆναι τὸ προσδοκώμενον καὶ ἐπειγομένης ἑτέροις μεταδοῦναι τὸ εὐαγγέλιον » (αὐτ.), σπεύδει, αὐθημερὸν ἢ τὴν ἑπομένην καὶ « εὑρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα καὶ λέγει αὐτῷ· ***εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν·*** ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον Χριστός ». Ἡ μυσταγωγία αὕτη καὶ κατήχησις τοῦ Ἀνδρέου παρὰ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Σίμωνι ὑπῆρξε ἀποτελεσματική, διὸ καὶ ἀμέσως παραλαβὼν « ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν ». Κατὰ τὸν ἐγκωμιαστὴν τοῦ Ἀνδρέου, οὗτος « ἐπιγνοὺς τὸν προφητευθέντα προφήτην χειραγωγεῖ τὸν ἀδελφὸν πρὸς τὴν εὕρεσιν. Ἀγνοοῦντι τῷ Πέτρῳ τὸν θησαυρὸν δείκνυσιν... Οὔπω μαθητὴς καὶ καθηγητὴς ἀνθρώπων καθίσταται ... ἁρπάζει τῆς ἀποστολῆς τὴν ἀξίαν... Λαβὼν τὸν Πέτρον τῷ Ἰησοῦ προσάγει· τοῦτο πρῶτον Ἀνδρέου κατόρθωμα... ὥστε καὶ ἐν οἷς ὕστερον εὐδοκιμῶν ὁ Πέτρος εὑρίσκεται, παρὰ Ἀνδρέου τῆς εὐδοκιμήσεως ἔχει τὰ σπέρματα... οἷς γὰρ Ἀνδρέας τὸν Πέτρον ἐχειραγώγησε ῥήμασι, τούτοις ἄνωθεν ὁ Πατὴρ τὸν Πέτρον ἐνηχῶν καθυπέγραφε » 3)

Ἀμφότεροι οἱ ἀδελφοὶ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης προσεκολλήθησαν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλ' ὡς ἔχοντες ἀνάγκας καὶ ὑποχρεώσεις παντοίας φύσεως ἀπέναντι ἑαυτῶν καὶ τῶν ἰδίων αὐτῶν, δὲν ἐγκατέλειψαν παντάπασι καὶ τὰ δίκτυα. Καὶ ἀρχικῶς μὲν συνεβιβάζετο πως ἡ κατάστασις αὕτη, ἐφ' ὅσον ἡ γενομένη πρὸς αὐτοὺς κλῆσις καὶ ἡ παρὰ τῷ

3) Ἰωάν. α' 42.43. — Ἡ γραφὴ ***πρῶτος*** καὶ ***ἴδιον*** ὑπονοεῖ πιθανῶς τὸ γεγονὸς ὅτι ***δεύτερος*** ὑπῆρξεν ὁ Ἰωάννης, ὅστις ὡσαύτως εὗρε τὸν ***ἴδιον*** αὐτοῦ ἀδελφόν, τὸν Ἰάκωβον, τὸν ὁποῖον καὶ προσήγαγεν εἰς τὸν Ἰησοῦν. Ὑπάρχει καὶ γραφὴ ***πρῶτον*** ὑπαινισσομένη τὰς ἐπακολουθησάσας συναντήσεις τοῦ Ἰησοῦ μετὰ τοῦ Φιλίππου καὶ τούτου μετὰ τοῦ Ναθαναήλ. Κατὰ τὸν ***L. Fillion*** (La Ste Bible gème édit', t VII. Paris. 1925 p. 472,) ἔχοντα ὑπ' ὄψει ἀμφοτέρας τὰς ὡς ἄνω γραφάς, « ἡ ἔννοια εἶνε ὅτι οἱ δύο ἐπισκέπται τοῦ Ἰησοῦ ἐτέθησαν ἑκάτερος εἰς ἀναζήτησιν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν καὶ ὅτι ὁ Ἀνδρέας ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος ὁ ἀνευρὼν τὸν ἴδιον ». — *Migne* Ἑ Πατρ. τόμ. ΚΗ' σ. 1104 ἑξ. — πρβλ. καὶ τόμ. ΞΕ' σ. 825. — ΡΕ' σ. 77

Ἰησοῦ μαθήτευσις αὐτῶν ἔφερεν εἰσέτι ***προκαταρκτικὸν*** χαρακτῆρα ἐπιτρέποντα καὶ τοῦτο κἀκεῖνο· θὰ ἤρχετο ὅμως στιγμή, καθ' ἥν ἡ ἐν λόγῳ κατάστασις θὰ ἔδει νὰ προσαρμοσθῇ κατὰ τρόπον ἀποκλείοντα τὰς ἄλλης φύσεως μερίμνας καὶ ἐνασχολήσεις. Ἡ στιγμὴ αὕτη ἦλθεν, ὅτε ὁ Ἰησοῦς « περιπατῶν παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδε δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς· καὶ λέγει αὐτοῖς· ***δεῦτε ὀπίσω μου καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων·*** οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ » [4]. — Ἡ Ἐκκλησία σχετικῶς ψάλλει : ***Λόγῳ καλοῦντι· δεῦρ' ὀπίσω μου, τῷ Χριστῷ εὐθὺς ἠκολούθησε σὺν τῷ Ἀνδρέᾳ καὶ Κηφᾶς, τὸν γενέτην ἐάσαντες καὶ τὸ σκάφος καὶ τὰ δίκτυα, ὡς πίστεως πρόβολοι*** ». — Καὶ οὕτω μετὰ τὴν ***προκαταρκτικὴν*** πέραν τοῦ Ἰορδάνου κλῆσιν αὐτῶν ὡς δοκίμων καὶ ὑποψηφίων ἐπηκολούθησεν ἐν Γαλιλαίᾳ ἡ ***ὁριστικὴ*** τοιαύτη ὡς τακτικῶν μαθητῶν, ἐφ' ὅσον προεβλέπετο ἡ ἔναρξις τοῦ μεσσιακοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ.

Ἔκτοτε ὁ Ἀνδρέας ἐλογίζετο μεταξὺ τῶν μαθητῶν καὶ συγκεκριμένως μεταξὺ τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ Κυρίου κατέχων ἰδιάζουσάν τινα θέσιν ἐν τῇ σειρᾷ αὐτῶν, διακρινομένων, ὡς γνωστόν, κατὰ τετράδας εἰς τρεῖς ὁμίλους. Ὁ Ἀνδρέας κατατάσσεται πάντοτε ἐν τῷ ***πρώτῳ ὁμίλῳ,*** μετὰ μόνης τῆς διαφορᾶς ὅτι ἐνῷ ἐν τοῖς καταλόγοις Ματθαίου καὶ Λουκᾶ σημειοῦται ***δεύτερος,*** (Πέτρος, Ἀνδρέας, Ἰάκωβος, Ἰωάννης) ἐν τοῖς καταλόγοις Μάρκου καὶ ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν Ἀποστόλων ἀναφέρεται ***τέταρτος*** (Πέτρος, Ἰάκωβος, Ἰωάννης, Ἀνδρέας) [5]. Ὑποθέτομεν ὅτι ἡ δευτέρα αὕτη κατάταξις τοῦ Ἀνδρέου, βεβαιουμένη ἐμμέσως καὶ ἐκ τῆς ἀπουσίας αὐτοῦ κατὰ τὸ θαῦμα τῆς θείας Μεταμορφώσεως [6], εἶνε ἡ πραγματική, ὡς εἶνε μεμαρτυρημένη καὶ ἡ παρὰ τῷ Κυρίῳ παρρησία αὐτοῦ. Οὕτω συναντῶμεν τὸν Ἀνδρέαν ἐρωτῶντα κατ' ἰδίαν τὸν Ἰησοῦν, ὁμοῦ μετὰ τοῦ Πέτρου, Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου, περὶ τοῦ χρόνου τῆς καταστροφῆς τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος : « ***εἰπὲ ὑμῖν πότε ταῦτα ἔσται καὶ τὶ τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι ;*** [7] — Ἐπίσης ἀκούομεν αὐτόν, κατὰ τὸν πρῶτον χορτασμὸν τῶν πεντακισχιλίων, παρατηροῦντα : « ***ἔστι παιδάριον ἓν ὧδε, ὃς ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια·***

---

[4]) Ματθ. δ' 18-20-Μρκ. α' 16-18· πρβλ. Λουκ. ε' 1-11.

[5]) Μτθ. ι'. 2 — Λουκ. στ' 14 Μρκ. γ'. 18. ιγ' 3 — Πράξ. α' 13.

[6]) Μτθ. ιζ. α. — Λουκ. θ' 28 — Μαρκ. θ' 2.

[7]) Μρκ. ιγ' 3 — πρβλ. Μτθ. κδ' ε — Λουκ. κα' 7.

ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους; » [8]) — ὡσαύτως ὅτε « Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ .... ἠρώτων αὐτὸν (Φίλιππον) λέγοντες· κύριε θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν » βλέπομεν ὅτι « ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ, πάλιν Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος λέγουσι τῷ Ἰησοῦ » ὑποστηρίζοντες τὸ αἴτημα ἐκείνων [9]).

Ἄλλας πληροφορίας τῆς Κ. Διαθήκης, ἐρχομένας εὐθὺς μετὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου, καὶ σχετιζομένας ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, σαφῶς ἢ ἀορίστως, πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀποστόλου Ἀνδρέου, ἔχομεν οὐκ ὀλίγας. Παραδεχόμεθα δηλ. ὅτι, ἐφ᾽ ὅσον γίνεται ῥητῶς λόγος περὶ ***ἕνδεκα*** καὶ εἶτα περὶ ***δώδεκα*** μαθητῶν τοῦ Κυρίου, συμπεριλαμβάνεται ἐν αὐτοῖς καὶ ὁ Ἀνδρέας. Οὕτω π.χ. ἦτο μεταξὺ τῶν ***ἕνδεκα***, οἵτινες « ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς » καὶ ἔλαβον τὴν ἐντολὴν ὅπως πορευθέντες μαθητεύσωσι « πάντα τὰ ἔθνη βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα » ἐνετείλατο αὐτοῖς. Ἦτο μεταξὺ τῶν ***ἕνδεκα***, ὅταν αἱ μυροφόροι γυναῖκες ἐπιστρέψασαι ἐκ τοῦ μνημείου « τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων » ἀνήγγειλαν τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς τὰ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου καὶ ἐπειδὴ ἠπίστουν αὐταῖς καὶ Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἐφανερώθη ὁ Κύριος τοῖς ***ἕνδεκα*** καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν· Ἀναφέρεται ***ὀνομαστὶ*** μεταξὺ τῶν ***ἕνδεκα***, ὅτε μετὰ τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψιν τοῦ Ιησοῦ ἐπιστρέψασαι ἀπὸ τοῦ Ἐλαιῶνος εἰς Ἱεροσόλυμα « ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῷον οὗ ἦσαν καταμένοντες... προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει σὺν γυναιξὶ καὶ Μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ ». Ὑπονοεῖται μεταξὺ τῶν ***ἕνδεκα*** εἰς οὓς συγκατηριθμήθη ὡς δωδέκατος ὁ Ματθίας, — μεταξὺ τῶν ***δώδεκα,*** οἵτινες κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς « ἐπλήσθησαν ***ἅπαντες*** Πνεύματος ἁγίου καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι » καὶ πάλιν μεταξὺ τῶν ***δώδεκα***, οἵτινες δι᾽ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν ἐξελέξαντο τοὺς ἑπτὰ διακόνους [10])· ὑπονοεῖται ὡσαύτως πλει-

---

[8]) Ἰων. στ΄ 8.9. — πρβλ. Μτθ. ιδ΄ 27 — Λουκ. θ΄ 13 — Μρκ. στ΄ 38 — Ἀγνοοῦμεν ἂν κατὰ τὸν ἐπακολουθήσαντα χορτασμὸν τῶν τετρακισχιλίων (Μτθ. ιε΄ 32 ἑξ. — Μρκ. η 1 ἑξ. ὑπονοεῖται καὶ ὁ Ἀνδρέας μεταξὺ τῶν μαθητῶν τῶν διατυπωσάντων παρομοίαν πρὸς τὴν ἀνωτέρω παρατήρησιν.

[9]) Ἰω. ιβ΄ 22. — Κατὰ τὸν ἱ. Χρυσόστομον « ὁ Φίλιππος παραχωρεῖ τῷ Ἀνδρέᾳ, ἅτε πρὸ αὐτοῦ ὄντι, καὶ τὸ πρᾶγμα αὐτῷ κοινοῦται· Ἀλλ᾽ οὐδὲ οὗτος ἁπλῶς αὐθεντεῖ· ἤκουσε γάρ ὅτι « εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθετε » διὰ τοῦτο μετὰ τοῦ μαθητοῦ κοινωσάμενος τῷ διδασκάλῳ ἀναφέρει ».

[10]) Μτθ. κη΄ 16 — 20. — Μρκ. ιστ΄ 14 — Λουκ. κδ΄. 9. 33 — Πράξ. α΄ 12 ἑξ. 26. β΄ 1.4. 14. στ΄ 2 — 6.

στάκις μεταξὺ τῶν ἑκάστοτε ἀορίστως καὶ γενικῶς ἀναφερομένων ἀποστόλων καὶ πάντως κατὰ τὴν γενομένην ἐν Ἱεροσολύμοις σύνοδον αὐτῶν,[11]) μετὰ τὴν ὁποίαν καὶ ἤρξατο πιθανῶς ὁ Ἀνδρέας τὴν ἀποστολικὴν αὐτοῦ περιοδείαν πολλὰ καμὼν καὶ μογήσας καὶ παθὼν καὶ ἐν τέλει μαρτυρήσας διὰ τὴν δόξαν τοῦ Κυρίου.

† Ο ΣΑΡΔΕΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ

ΟΙ ΛΟΓΟΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΙ ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΜΕΓΑΛΟΙ ΙΕΡΑΡΧΑΙ

Ὁ Σατωμπριὰν διὰ νὰ καταστήσῃ τὰς καλλονὰς τῶν Γραφῶν καταληπτὰς εἰς ὅλους, συγκρίνει αὐτὰς πρὸς τὰ ποιήματα τοῦ Ὁμήρου τὰ ὁποῖα — γράφει εἰς τὸ Γ′ Κεφάλαιον τοῦ Esprit du Christianisme — καθιερωθέντα ὑπὸ τῶν αἰώνων, λόγῳ τῆς ἀρχαιότητος των ἀπέκτησαν εἶδος ἁγιότητος, δικαιολογούσης τὴν σύγκρισιν καὶ ἀποκλειούσης πᾶσαν ἰδέαν βεβηλώσεως. Ἡ Γραφὴ εἶναι κατὰ πολὺ ὑπερτέρα τοῦ Ὁμήρου, ὅστις διὰ τὰς καλλονάς του τιμᾶται ὡς ὁ μέγιστος τῶν ποιητῶν—καὶ εἶναι κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ ποιητοῦ Ποῦσκιν **τὸ εἴδωλον τριάκοντα αἰώνων** — οὐδὲ καταρρίπτεται ἡ φήμη αὐτοῦ ἐὰν κριθῇ κατώτερος σοφῶν οἱ ὁποῖοι συνέγραψαν καθ᾽ ὑπαγόρευσιν τοῦ Ὑψίστου Πνεύματος. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἀρχαιοτάτων μνημείων τῆς παγκοσμίου φιλολογίας ὑφίστανται ὁμοιότητες καὶ ἀνομοιότητες, ἀλλὰ παρὰ ταύτας ἡ Παλαιὰ Διαθήκη καὶ ἡ Ἰλιὰς μετὰ τῆς Ὀδυσσείας **ὑψώνονται ὡς μονήρεις στῆλαι ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ τῆς Εὐφυΐας** καὶ ἀποτελοῦν τὸ μεγαλοπρεπὲς αὐτοῦ περιστύλιον. Ὁ Σατωμπριὰν συγκρίνει τὴν γλῶσσαν τοῦ νομοθέτου Μωϋσέως καὶ τοῦ ποιητοῦ Δαβὶδ πρὸς τὴν γλῶσσαν τοῦ νομοθέτου Λυκούργου καὶ τοῦ Πινδάρου καὶ κυρίως ἐνδιατρίβει εἰς τὴν σύγκρισιν Γραφῆς καὶ Ὁμήρου ἐξετάζων καὶ διὰ παραλλήλων παραδειγμάτων ἐκ τοῦ κειμένου προβάλλων εἰς τὸν ἀναγνώστην καὶ παραβάλλων **τὴν ἁπλότητα τοῦ ὕφους, τὴν ἀρχαιότητα τῶν περιγραφομένων ἠθῶν, τὸν τρόπον τῆς διηγήσεως καὶ τῆς περιγραφῆς τὰς παρομοιώσεις καὶ τὰς εἰκόνας, τὸ ὕψος τοῦ λόγου.**

Πουθενὰ ὅμως δὲν εὑρίσκει ἐσωτερικὴν σχέσιν καὶ ὁμοιότητα τοιαύτην

[11]) Ματθ. κη′ 8. 10. — Μρκ. ιστ′ 7. 10 — Λουκ. κδ′ ἑξ. — Ἰωαν. κ′ 17.18. 19. ἑξ. Πράξ. α′ 2 ἑξ. 12 ἑξ. β′ 43. η′ 1. 5 ἑξ. θ′ 27. 31. ια′ 1. ιγ′ 31. ιε′ 2. 4. 5 — 29.

ὥστε νὰ δικαιολογηθῇ ἐπίδρασις τῆς Γραφῆς ἐπὶ τοῦ Ὁμήρου, οὔτε περὶ ἄλλου τινος ἀρχαίου συγγραφέως ποιεῖται μνείαν **ὡς ἀντλήσαντος διδασκαλίας ἐκ τῆς Π. Διαθήκης**. Οὔτε δὲ κανενὸς ἐκ τῶν μεγάλων Διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας ἡ γνώμη συμπίπτει πρὸς τὴν ἀντίληψιν ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες φιλόσοφοι ἤντλησαν ἐκ τῆς Γραφῆς, ἀγνώστου εἰς αὐτοὺς βιβλίου εἰς ἄγνωστον γλῶσσαν. 1) Ἡ σχετικὴ ἀντίληψις καὶ γνώμη εἶναι ἀτομικὴ τοῦ Ἰουστίνου καὶ ἄλλων ἀπολογητῶν οἱ ὁποῖοι, εἴτε διότι ἀνῆκον προηγουμένως εἰς φιλοσοφικήν τινα Σχολήν, εἴτε διότι ἐνόμιζον ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐξαρθῇ ὑπὲρ τὴν ἀρχαίαν φιλοσοφίαν ἡ Π. Διαθήκη, ἢ ἁπλῶς διὰ νὰ δικαιολογήσουν τὴν προσέλευσίν των εἰς τὸν Χριστιανισμὸν ὡς εἰς φυσικὴν τελειοποίησιν τοῦ φιλοσόφου, εἴτε διὰ νὰ μὴ ἀποφεύγεται ἡ ὑπὸ χριστιανῶν μελέτη τῶν ἀρχαίων Λόγων, διετύπωσαν ὡς βεβαιότητα μίαν ὑπόθεσιν τελείως ἀπίθανον.

Ἄξιον ἀπορίας εἶνε ὅτι καὶ ὁ κατὰ Ἐπιφάνιον Ἀθηναῖος Κλήμης, ὁ ἐπιλεγόμενος Ἀλεξανδρεὺς ὡς ἐκ τοῦ τόπου τῆς δράσεώς του, προσληφθεὶς ὡς βοηθὸς τοῦ Πανταίνου ἐν τῇ Κατηχητικῇ Σχολῇ τῆς Ἀλεξανδρείας τὸ 190 μ. Χ. καὶ περὶ τὸ 200 ὡς διδάσκαλος τῆς Σχολῆς, γόνιμος συγγραφεύς, πνεῦμα πλουσίως πεπροικισμένον, συνδυάζων ἁρμονικῶς θρησκευτικὴν εὐσέβειαν μετὰ φιλοσοφικῆς εὐρύτητος ἀντιλήψεων καὶ ἐλευθεροφροσύνης, προσπαθήσας νὰ ἀντιπαρατάξῃ εἰς τὴν ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν χριστιανικὴν φιλοσοφίαν, φιλόσοφος ἐκλεκτικὸς καὶ κάτοχος τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας ἐπωφεληθεὶς ἐκ τῶν Λόγων τῶν ἀρχαίων, **νομίζει τὴν ἀρχαίαν φιλοσοφίαν δανεισμένην ἐκ τῆς Π. Διαθήκης** καὶ ὀνομάζει τοὺς Ἕλληνας **κλέπτας πάσης Γραφῆς!** (Στρωμ. 6, 39 κ. ἀ.).

Ὁ Κλήμης ὡς τελευταῖον χρονικῶς διδάσκαλόν του πράγματι ὅμως ὡς πρῶτον κατὰ τὴν διδακτικὴν δύναμιν εὗρεν εἰς τὴν Αἴγυπτον τὴν «σικελικὴν μέλιτταν» ὅπως χαρακτηρίζει τὸν Πάνταινον, ὁ ὁποῖος στωικὸς φιλόσοφος ὢν προσῆλθεν εἰς τὸν χριστιανισμὸν καὶ ἐλθὼν εἰς Ἀλεξάνδρειαν κατεστάθη ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Δημητρίου προϊστάμενος τῆς αὐτόθι Κατηχητικῆς Σχολῆς 2) ἀνυψωθείσης ὑπ᾿ αὐτοῦ εἰς Θεολογικήν, ἧς θεμελιώδεις ἀρχαὶ ἐτέθησαν α) ἡ ἐλευθερία τῆς ἐρεύνης β) **ἡ ἀναγωγὴ τῆς πίστεως εἰς γνῶσιν βοηθείᾳ τῆς φιλοσοφίας** καὶ γ) ἡ χρῆσις τῆς ἀλληγορικῆς

1) Τοὐναντίον π. χ. ὁ Χρυσόστομος θεωρεῖ ὅλους τοὺς κλασικοὺς ἠπατημένους «πάντες οἱ τὴν οἰκουμένην οἰκοῦντες *ἠπάτηνται* καὶ σοφισταὶ καὶ ῥήτορες καὶ φιλόσοφοι καὶ συγγραφεῖς, οὔτε παρόντες καὶ οἱ πρὸ τούτου γενόμενοι οἱ περὶ Πυθαγόραν καὶ Πλάτωνα.»

2) Δὲν γνωρίζομεν πότε ἀκριβῶς ἱδρύθη ἡ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Κ. Σχολή. Βέβαιον εἶναι ὅτι ἐλειτούργει περὶ τὸ 150 μ. Χ. ὀνομαζομένη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων, Διδασκαλεῖον τῆς κατηχήσεως, Διδασκαλεῖον τῶν ἱερῶν λόγων, Ἱερὸν διδασκαλεῖον, Διδασκαλεῖον, Διατριβὴ τῶν πιστῶν, Χριστιανικὴ διατριβή, κατὰ μαρτυρίαν δὲ τοῦ ἱστορικοῦ Εὐσεβίου ὑφίστατο «ἐξ ἀρχαίου ἔθους.»

ἑρμηνείας τῆς Ἁγίας Γραφῆς. 1) Τονίζομεν τὸ δεύτερον διότι εἶναι σχετικὸν πρὸς τὸ θέμα τῆς παρούσης μελέτης. Ἦτο ἀναγκαία ἡ ἐπιστημονικὴ συστηματοποίησις τῶν ἰδεῶν τοῦ χριστιανισμοῦ, διὰ νὰ ἀρθῇ ἡ ἀδιαφορία καὶ νὰ κινηθῇ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν πεπαιδευμένων τάξεων τῆς ἀλεξανδρινῆς κοινωνίας. Πρὸς τοῦτο εἰργάσθη ὁ Κλήμης φρονῶν ὅτι ἡ φιλοσοφία «ἐπαιδαγώγει τὸ ἑλληνικόν, ὡς ὁ νόμος τοὺς Ἑβραίους εἰς Χριστὸν» ὅτι «πρὸς σοφίας κτῆσιν συνεργεῖ» οὖσα τὸ μόνον μέσον δι' οὗ δύναται ἡ πίστις νὰ ἀναχθῇ εἰς γνῶσιν καὶ πίστις μὲν εἶναι «σύντομος τῶν κατεπειγόντων γνῶσις» ἡ δὲ γνῶσις «ἀπόδειξις τῶν διὰ πίστεως παρειλημμένων ἰσχυρὰ καὶ βέβαιος» καὶ ὅτι «ἡ γνῶσις τελείωσις ἐστιν ἀνθρώπου ὡς ἀνθρώπου, διὰ τῆς τῶν θείων ἐπιστήμης συμπληρουμένη, διὰ ταύτης γὰρ τελειοῦται ἡ πίστις ὡς τελείου τοῦ πιστοῦ ταύτῃ μόνως γιγνομένου.»

(Συνεχίζεται)

† Ο ΕΛΑΙΑΣ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

---

1) Ἡ ἀλληγορικὴ μέθοδος ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ ἦτο ἐν χρήσει καὶ παρὰ τοῖς Στωικοῖς καὶ ἀπ' ἀρχῆς συνηθίζετο ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ὁ Βαρνάβας καὶ Ἡρακλέων ὁ Γνωστικὸς ἡρμήνευον ἀλληγορικῶς τὴν Γραφήν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΕΠΙΣΗΜΑ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

Ἅμα τῇ ἐκλογῇ τοῦ νέου Προέδρου τῆς Δημοκρατίας Ἐξοχωτάτου Ἰσμὲτ Ἴνονου, ἀνασχηματισθέντος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὑπὸ τὸν αὐτὸν Ἐξοχώτατον Πρωθυπουργὸν κ. Τζελὰλ Μπαγιάρ, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπηύθυνε τῇ τε Α. Ἐξοχότητι, ὡς Πρωθυπουργῷ, καὶ τῷ νέῳ Ὑπουργῷ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν κ. Ρεφὴκ Σαϊδὰμ τὰ κάτωθι συγχαρητικὰ καὶ εὐχετικὰ τηλεγραφήματα:

Ἐξοχώτατον Πρωθυπουργὸν
κ. Τζελὰλ Μπαγιάρ,
Ἄγκυραν.

Ἡ εἴδησις τῆς παρὰ τοῦ Ἐξοχωτάτου Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ἡμῶν ἀναθέσεως ἐκ νέου τῆς ὑψηλῆς Πρωθυπουργίας τῇ Ὑμετ. Ἐξοχότητι, ἐν ἐκτιμήσει τῶν ὑψηλῶν Αὐτῆς προτερημάτων καὶ ἀρετῶν, ἐνέπλησεν ἡμᾶς χαρᾶς μεγάλης. Συγχαίροντες ἐπὶ τούτῳ τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι εὐχόμεθα Αὐτῇ ὑγείαν καὶ δύναμιν πρὸς συνέχισιν τῶν ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας καὶ τῆς δόξης τῆς Πατρίδος ἡμῶν πολυτίμων Αὐτῆς ὑπηρεσιῶν.

12/11/638.

Πατριάρχης Βενιαμίν.

Ἐξοχώτατον Ὑπουργὸν τῶν
Ἐσωτερικῶν κ. Ρεφὴκ Σαϊδάμ,
Ἄγκυραν.

Ἐπὶ τῇ ἀναθέσει τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι ἐκφράζομεν Αὐτῇ τὰ εἰλικρινῆ ἡμῶν συγχαρητήρια. Πεποιθότες δὲ ὅτι ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης θὰ ἐπιτελέσῃ ἔργα ἐξαίρετα καὶ ἐπαινετὰ διὰ τὴν εὐημερίαν καὶ εὐδαιμονίαν τῆς ἀγαπητῆς ἡμῶν Πατρίδος εὐχόμεθα Αὐτῇ ὑγείαν καὶ δύναμιν.

12/11/938.

Πατριαρχης Βενιαμίν.

Εἰς ταῦτα ἐλήφθησαν αἱ ἀκόλουθοι ἀπαντήσεις τῶν Α. Α. Ἐξοχοτήτων:

Πρὸς τὸν Ρωμαῖον Πατριάρχην
Βενιαμίν,
Φανάριον—Σταμπούλ.

Ἄγκυρα, 14/11/938.

Εὐχαριστῶ ἐπὶ τοῖς συγχαρητηρίοις καὶ ταῖς εὐχαῖς Ὑμῶν.

Ὁ Πρωθυπουργὸς
Τζελὰλ Μπαγιάρ.

Πρὸς τὸν Ρωμαῖον Πατριάρχην
Βενιαμίν,
Φανάριον—Σταμπούλ.

Ἄγκυρα, 16/11/938.

Ἀναλαμβάνω σπουδαῖον καθῆκον εἰς μίαν ἱστορικὴν περίοδον, καθ' ἣν ὁρκισθέντες ἐνώπιον τοῦ πνεύματος τοῦ Ἀτατοὺρκ ὅτι θὰ συμβάλλωμεν εἰς τὴν συνέχισιν καὶ ἔξαρσιν τοῦ ἔργου Αὐτοῦ, συνεδέθημεν στενώτερον καὶ χωροῦμεν.— Τὰ εἰλικρινῆ συγχαρητήρια, ἅτινα ἔλαβον ἀποτελοῦσι δι' ἐμὲ ἰδιαιτέραν ἐνίσχυσιν πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντός μου τούτου.— Ἐκφράζω τὰς εὐχαριστίας μου.

Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ
Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Δ. Λ.
Κόμματος
Δρ. Ρεφὴκ Σαϊδάμ.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ

Ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου.

Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου καὶ Ἱδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἐγένετο ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ κατὰ τὰ νενομισμένα ἀφ' ἑσπέρας μὲν πανηγυρικὸς Ἑσπερινὸς χοροστατούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, αὐθημερὸν δὲ Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ λειτουργία. Τῇ Α. Θ. Παναγιότητι συνελειτούργησαν οἱ σεβ. Μητροπολῖται Δέρκων, Προύσης, Πριγκηπονήσων, Σάρδεων, Ἡλιουπόλεως, Ἴμβρου καὶ Τενέδου, Θεοδωρουπόλεως, Εἰρηνουπόλεως, Λαοδικείας, Φιλαδελφείας καὶ Αἴνου. Τῆς θείας λειτουργίας μετέσχε καὶ ὁ ἐνταῦθα σέρβος πρωθιερεὺς αἰδεσιμολ. κ. Πέτρος Χαϊδούκοβιτς. Τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ Ἄμβωνος ὁ θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Ἐλαίας κ. Ἀγαθάγγελος. Κατὰ τὴν λειτουργίαν παρέστησαν ὁ ἐντιμ. Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ρουμανίας κ. Ν. Λουκασίεβιτς μετὰ τῆς κυρίας Λουκασίεβιτς, ὁ Διευθύνων τὸ Γενικὸν Προξενεῖον τῆς Γιουγοσλαυΐας κ. Σπάσο Βέσνιτς μετὰ τῆς κυρίας Βέσνιτς, ὁ Ὑποπρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Γ. Χριστοδούλου, οἱ ὀφφικιάλοι τῆς Ἐκκλησίας καὶ πλῆθος εὐσεβοῦς λαοῦ.

Πατριαρχικαὶ χοροστασίαι.

— Ἡ Α. Θ. Παναγιότης κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τῇ Κυριακῇ τῆς 20ῆς καὶ τῇ 21ῃ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, τῆς εἰθισμένης Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἐν τῷ ἐν Σταυροδρομίῳ ἱερῷ Ναῷ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου λειτουργίας μὴ γενομένης λόγῳ τῆς συμπεσούσης κηδείας ἐν Ἀγκύρᾳ τοῦ ἀποβιώσαντος Προέδρου τῆς Δημοκρατίας Καμὰλ Ἀτατούρκ. Κατὰ τὴν χοροστασίαν τῆς 20ῆς τοῦ μ. τὸν θεῖον λόγον ἐκήρυξεν ὁ πανοσιολογ. Μ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Καλλίνικος.

— Κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς 13ης τοῦ μ., ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησεν ἐπίσης ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, ἱσταμένη ἐν τῷ Παραθρονίῳ, τῆς ἱερᾶς εἰκόνος τοῦ ἁγίου τεθείσης, κατὰ τὴν κρατοῦσαν τάξιν, ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Θρόνῳ.

— Εὐλαβεῖ παρακλήσει τῶν οἰκείων Ἐκκλησιαστικῶν Ἐπιτροπῶν ἡ Α. Θ. Παναγιότης μεταβᾶσα ἐχοροστάτησε τῇ 6ῃ τοῦ μ. ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Ταταούλων καὶ τῇ 27ῃ ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τῶν Εἰσοδίων Σταυροδρομίου. Κατ' ἀμφοτέρας τὰς χοροστασίας ταύτας τὸν θεῖον λόγον ἐκήρυξεν ὁ πανοσιολογ. Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου διάκονος κ. Μελίτων. Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ἐγένετο δεκτὴ καὶ προεπέμφθη μετ' ἐκδηλώσεων ἰδιαζούσης εὐλαβείας καὶ βαθείας πρὸς τὸ σεπτὸν Αὐτῆς Πρόσωπον ἀφοσιώσεως, ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ κλήρου, τῶν οἰκείων ἐπιτρόπων καὶ τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος τῶν ὡς ἄνω ἐνοριῶν.

Κατὰ τὰς ἐν ταῖς ἐνορίαις Πατριαρχικὰς χοροστασίας, ὡς καὶ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν (8 τοῦ μ.), ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἐχοροστάτησεν ὁ πανοσιολογ. Μ. Πρωτοσύγκελλος.

Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια.

Ἐπὶ τῇ Ἐθνικῇ ἑορτῇ τῆς Ἀλβανίας (28 τοῦ μ.), ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐπεσκέφθη καὶ συνεχάρη τὸν ἐνταῦθα διατρίβοντα Ἐξοχώτατον Πρεσβευτὴν τῆς Ἀλβανίας κ. Ἀσὰφ Τζατζούλη καὶ τὸν Διευθύνοντα τὸ ἐνταῦθα Γενικὸν Προξενεῖον τῆς Ἀλβανίας κ. Σακὶρ Χαϊρουλλὰχ ὁ πανοσιολ. Μ·

Πρωτοσύγκελλος κ. Ἀδαμάντιος μετὰ τοῦ Ἄρχοντος Μ. Διερμηνέως κ. Σπ. Κωνσταντινίδου.

Πατριαρχικὰ συλλυπητήρια.

— Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀειμνήστου Ἀριστείδου Πασᾶ Γεωργαντζόγλου, πρώην Γερουσιαστοῦ, κηδευθέντος ἐν τῷ ἱ. Ναῷ Ἁγίας Τριάδος Σταυροδρομίου, τὰ συλλυπητήρια τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος διεβίβασεν εἰς τοὺς οἰκείους τοῦ ἀειμνήστου ὁ πανοσιολογ. Μ. Πρωτοσύγκελλος, παραστὰς ἀπὸ μέρους Αὐτῆς ἐν τῇ κηδείᾳ.

— Ἀποβιωσάσης κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἐν Ἀθήναις τῆς ἀειμνήστου Ὑπατίας Ἀλεξίου Γρίβα Γαρδικιώτου τὸ γένος Εὐσταθίου Εὐγενίδου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνελυπήθη διὰ σεπτῶν μὲν Αὐτῆς γραμμάτων τοῖς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ οἰκείοις τῆς μεταστάσης δεσποίνης, διὰ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου δὲ τῷ ἐνταῦθα εὐγενεστάτῳ υἱῷ αὐτῆς, Ὑποπροξένῳ τῆς Ἑλλάδος, κ. Θεοδώρῳ Γρίβᾳ Γαρδικιώτῃ.

Πατριαρχικὴ Αὐλή.

Τοῦ πανοσιολογ Μ. Ἀρχιδιακόνου κ. Γρηγορίου ἀπὸ τῆς 1ης τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου τεθέντος ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τοποθέτησιν ἐν ὀργανικῇ θέσει τμηματάρχου ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ὠνομάσθησαν ὑπ' Αὐτῆς Μ. Ἀρχιδιάκονος ὁ πανοσιολογ. Δευτερεύων κ. Μάξιμος, Δευτερεύων ὁ πανοσιολογ. Τριτεύων κ. Μελέτιος καὶ Τριτεύων ὁ πανοσιολογ. Μ. Ἐκκλησιάρχης κ. Ἰσίδωρος.

Ἡ χειροθεσία τοῦ νέου Μ. Ἀρχιδιακόνου κ. Μαξίμου ἐγένετο ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν τοῦ Σαββάτου, 5 τοῦ μ., ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Παρεκκλησίῳ τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου.

Ὀνομαστήρια.

— Τῇ 8ῃ τοῦ μ. ἦγε τὰ ὀνομαστήρια Αὐτοῦ ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Βελιγραδίου κ. Γαβριήλ. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ μεταξὺ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς Α. Μακαριότητος ἀντηλλάγησαν τὰ κάτωθι τηλεγραφήματα:

Πατριάρχην Γαβριήλ,
Βελιγράδιον.

Συγχαίροντες ἀδελφικῶς ὀνομαστηρίοις Ὑμετέρας Μακαριότητος εὐχόμεθα Αὐτῇ μακρότητα ἡμερῶν ἐν ὑγείᾳ ἀμεταπτώτῳ ἐπ' ἀγαθῷ ἀδελφῆς Ἐκκλησίας.
8/11/938.
Πατριάρχης Βενιαμίν.

Πατριάρχην Βενιαμίν,
Φανάριον — Σταμπούλ.

Βελιγράδιον, 11/11/938.
Ἐγκαρδίως εὐχαριστοῦντες ἐπὶ συγχαρητηρίοις, εὐχόμεθα ἵνα δῷ Ὑμῖν ὁ Παντοδύναμος Θεὸς μακρότητα ἡμερῶν καὶ ὑγείαν ὅπως ὁμοῦ συνεργασθῶμεν ἐπὶ καλῷ καὶ πρόοδον τῶν ἡμετέρων ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν.
Πατριάρχης Γαβριήλ.

— Τῷ κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ὡσαύτως ἀγαγόντι τὴν ἑορτὴν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ σεβ. Μητροπολίτῃ Ἡλιουπόλεως καὶ Θείρων κ. Γενναδίῳ (17) ἡ Α. Θ. Παναγιότης, μὴ ἐπισκεφθεῖσα αὐτοπροσώπως λόγῳ τοῦ ἐθνικοῦ πένθους, ηὐχήθη τηλεγραφικῶς, διὰ σεπτῶν δὲ Αὐτῆς Γραμμάτων συνεχάρη τοῖς ἑορτάσασι σεβ. Μητροπολίταις: Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως, Τυρολόης (13), Θεσσαλονίκης (17) καὶ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης (30).

— Αἱ Πατριαρχικαὶ εὐχαὶ διεβιβάσθησαν τῷ Θεοφ. Ἐπισκόπῳ Χαριουπόλεως καὶ Ἀρχειοφύλακι τῶν Πατριαρχείων κ. Γενναδίῳ καὶ τῷ πανοσιολογ. ἀρχιμ.

κ. Χρυσοστόμῳ Κορωναίῳ, καθηγητῇ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, διὰ τοῦ πανοσιολογ. Μ. Ἀρχιδιακόνου κ. Μαξίμου.

—Τῷ αἰδεσιμολ. πρωθιερεῖ τῆς ἐνταῦθα Γιουγοσλαυϊκῆς Παροικίας κ. Πέτρῳ Χαϊδούκοβιτς, ἑορτάσαντι τῇ 8ῃ τοῦ μ. τὴν σλάβαν αὐτοῦ, αἱ εὐχαὶ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος διεβιβάσθησαν διὰ τοῦ πανοσιολογ. Δευτερεύοντος κ. Μελετίου.

Χειροτονίαι.

— Ἐγκριθείσης συνοδικῶς τῆς εἰς διάκονον χειροτονίας τοῦ ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης Ἠλία Ρετσέλλη, διορισθέντος διακόνου καὶ ἱεροκήρυκος τοῦ ἐν Βλάγκᾳ ἱεροῦ Ναοῦ τῶν Ἁγίων Θεοδώρων, ἐγένετο ἡ χειροτονία αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ τούτῳ τῇ 9ῃ τοῦ παρελθόντος μηνὸς Ὀκτωβρίου ὑπὸ τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Προύσης κ. Πολυκάρπου. Ὁ χειροτονηθεὶς ἐπὶ τῇ εἰς τὸ κληρικὸν στάδιον εἰσόδῳ αὐτοῦ ὠνομάσθη Πολύκαρπος.

— Τοῦ ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Γεωργίου Βαρελοπούλου προσληφθέντος εἰς τὴν διακονίαν τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, παρακλήσει τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Νικολάου πρὸς τὴν Α.Θ. Παναγιότητα ἡ εἰς διάκονον χειροτονία αὐτοῦ ἐγένετο ἐνταῦθα, ἐν τῷ ναϋδρίῳ τῆς Σχολῆς, τῇ 16ῃ τοῦ παρελθόντος μηνὸς Ὀκτωβρίου ὑπὸ τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Φιλαδελφείας κ. Αἰμιλιανοῦ. Ὁ χειροτονηθεὶς ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερατικὸν στάδιον ὠνομάσθη Νικόλαος. Ἤδη ὁ εἰρημένος ἀνεχώρησεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ὅπου καὶ ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐν Ἡλιουπόλει Ἱερατικοῦ Φροντιστηρίου.

Διορισμοί.

— Εἰς τὴν διὰ τῆς εἰς ἱερέα χειροτονίας τοῦ τέως διακόνου καὶ ἱεροκήρυκος τῆς Ἱερᾶς Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ κ. Ἀλεξάνδρου Καντώνη κενωθεῖσαν θέσιν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ διωρίσθη ὁ ἱερολ. διάκονος κ. Νικόδημος Χαρβαλιᾶς, τέως διάκονος καὶ ἱεροκήρυξ Ἁγίου Νικολάου Γαλατᾶ.

— Εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ τελευταίου τούτου διωρίσθη ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἰδιότητα ἐν Γαλατᾷ ὁ διάκονος καὶ ἱεροκήρυξ τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Ὑψωμαθείων κ. Αἰμιλιανὸς Ζαχαρόπουλος.

— Εἰς τὴν οὕτω κενωθεῖσαν θέσιν ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Ὑψωμαθείων διωρίσθη ὁ ἱερολογ. διάκονος Δημήτριος Παπαδόπουλος, ἐπανακάμψας ἐξ Ἑλλάδος, ὅπου μέχρι τοῦδε διηκόνει, καὶ ἐπανεγγραφείς, σεπτῇ ἐγκρίσει τῆς Α. Θ Παναγιότητος, ἐν τῷ καταλόγῳ τοῦ ἱεροῦ κλήρου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Ἀφίξεις.

Τῇ 20ῇ τοῦ μ. ἐπανέκαμψεν ἐξ Ἑλλάδος ὁ σεβ. Μητροπολίτης Ἴμβρου καὶ Τενέδου κ. Ἰάκωβος. Τὴν Α. Σεβασμιότητα ἀπό μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐχαιρέτισεν ὁ πανοσιολογ. Μ. Ἀρχιδιάκονος κ. Μάξιμος.

Ἐπισκέψεις.

Παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἐγένοντο δεκτοὶ καὶ ὑπέβαλον Αὐτῇ τὰ ἑαυτῶν σέβη: ὁ ἐξοχώτατος Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἀγκύρᾳ κ. Ραφαὴλ Ραφαὴλ (18 τοῦ μ.) — τὰ ὀρθόδοξα μέλη τῆς ἀφικομένης ἐνταῦθα Ἀντιπροσωπείας τῶν Χαταίων ἐκ τῶν κ.κ. Βασιλείου Χούρη, βουλευτοῦ, Γεωργίου Μεδενῆ, καὶ Ἐδουάρδου Νούν (4 τοῦ μ.) — καὶ ἀξιωματικοὶ τοῦ ἐλθόντος εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν ἀντιτορπιλλικοῦ «Ὕδρα» (20 τοῦ μ.).

Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀντεπεσκέφθησαν τὸν μὲν Ἐξοχώτατον Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ὁ πανοσιολογ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Ἀδαμάντιος, τὴν δὲ Χαταϊκὴν Ἀντιπροσωπείαν ὁ πανοσιολογ. Δευτερεύων κ. Μελέτιος.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Καρελίας καὶ πάσης Φιλλανδίας.

Παρὰ τοῦ σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Καρελίας καὶ πάσης Φιλλανδίας κ. Γερμανοῦ ὑπεβλήθησαν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐρωτήματά τινα ἐκκλησιαστικοπρακτικῆς φύσεως. Εἰς ταῦτα ἐδόθησαν αἱ δέουσαι ἀπαντήσεις καὶ ὁδηγίαι διὰ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος.

Ἱερὰ Μητρόπολις Ρίγας καὶ πάσης Λατβίας.

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος, καθορίζουσα τὴν ἐν τῷ Συνταγματίῳ τῶν Ἐπαρχιῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου θέσιν τῆς αὐτονόμου ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρίγας καὶ πάσης Λατβίας, ἐνέκρινε τὴν συγκαταρίθμησιν αὐτῆς ἐν τῇ Α' Στήλῃ τοῦ Συνταγματίου καὶ δὴ ἀμέσως μετὰ τὴν ἱεραν Μητρόπολιν Θυατείρων, ἤτοι ἐν τῇ 25ῃ θέσει. Τοῦτο ἀνεκοινώθη τῷ σεβ. Μητροπολίτῃ Ρίγας καὶ πάσης Λατβίας κ. Αὐγουστίνῳ διὰ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος.

Ἅγιον Ὅρος.

— ***Τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Διονυσίου*** ἀγγειλάσης ἐν καιρῷ τὴν εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποβιώσαντος ἡγουμένου τῆς Μονῆς ἀρχιμ. Δοσιθέου ἐκλογὴν ὡς ἡγουμένου τοῦ πανοσ. ἀρχιμ. κ. Γαβριήλ, ἐπεδαψιλεύθη, ἀπαντητικῶς, ἐξ ἀποφάσεως συνοδικῆς, ἡ εὐλογία τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῖς γενομένοις.

— ***Παρεσχέθη ἄδεια*** πρὸς μετάβασιν εἰς Ἅγιον Ὅρος καὶ ἐπίσκεψιν τῶν ἐκεῖ εὐαγῶν Μονῶν τῷ ρουμάνῳ ἱερομονάχῳ κ. Ἰννοκεντίῳ Λούπᾳ.

Κοινότης Γαλαξίου.

Ἡ ἐν Γαλαξίῳ Ὀρθόδοξος Ἑλληνικὴ Κοινότης προσέλαβεν ὡς ἱερατικῶς προϊστάμενον αὐτῆς καὶ καθηγητὴν ἐν τῷ ἐκεῖ Γυμνασίῳ τὸν ἄχρι τοῦδε καθήκοντα διακόνου καὶ ἱεροκήρυκος ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ ἐκπληροῦντα ἱερολ. κ. Ἀλέξανδρον Καντώνην, ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς. Ἡ ἐπὶ τούτῳ εἰς πρεσβύτερον, συνοδικῇ ἀποφάσει, χειροτονία τοῦ εἰρημένου ἐγένετο τῇ 6ῃ τοῦ μ. ἐν τῷ ἐν Γαλατᾷ ἱερῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων ὑπὸ τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Δέρκων κ. Ἰωακείμ. Ἡ Α. Σεβασμιότης ἐν τέλει ἐχειροθέτησε τὸν εἰρημένον κληρικόν, ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, εἰς Σύγκελλον τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἤδη ἀπὸ τοῦ δευτέρου δεκαπενθημέρου τοῦ μηνὸς ὁ πανοσιολ. Σύγκελλος κ. Ἀλέξανδρος ἀφιχθεὶς εἰς Γαλάξιον ἀνέλαβε τὰ ἑαυτοῦ καθήκοντα.

Κοινότης Γρενόβλης.

— Διὰ γράμματος αὐτῆς ἡ ἐν Γρενόβλῃ τῆς Γαλλίας Ὀρθόδοξος Ἑλληνικὴ Κοινότης ἐγνώρισε τῇ Ἐκκλησίᾳ γενικῶς τὰ κατ' αὐτὴν καὶ ἰδίᾳ τὴν περάτωσιν τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ἱεροῦ αὐτῆς ναοῦ, τοῦ τιμωμένου ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, καὶ ἐξῃτήσατο τὰς εὐχὰς καὶ τὴν εὐλογίαν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας. Διεβιβάσθησαν ἀπαντητικῶς, ἐξ ἀποφάσεως συνοδικῆς, διὰ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος ἡ εὐλογία καὶ αἱ εὐχαὶ τῆς Ἐκκλησίας, συναποσταλείσης, κατὰ τὴν συνυποβληθεῖσαν παράκλησιν αὐτῆς, καὶ τῆς φωτογραφίας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὸ Α' Συνέδριον τῶν Ἱεροκηρύκων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

— Τῇ 13ῃ τοῦ μ. συνῆλθεν ἐν Ἀθήναις τὸ Α' Συνέδριον τῶν Ἱεροκηρύκων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς μελέτην καὶ ἐξέτασιν θεμάτων σχετιζομένων πρὸς τὸ θεῖον κήρυγμα καὶ τὴν ὡς οἷόν τε λυσιτελῆ καὶ καρποφόρον τούτου ὑπὸ τὰς συγχρόνους κοινωνικὰς συνθήκας ἀνάπτυξιν καὶ ἐξάσκησιν. Περὶ τῆς συγκλήσεως τοῦ Συνεδρίου τούτου μετὰ χαρᾶς πληροφορηθεῖσα ἡ Μ. Ἐκκλησία διὰ γράμματος τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἐπεδαψίλευσεν αὐτῷ διὰ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος τὴν ἑαυτῆς εὐλογίαν, εὐχηθεῖσα ὅπως τῇ θείᾳ χάριτι πλουσίους καὶ ἀγλαοὺς ἀποδῷ τοὺς ἐκ τῆς φιλοτίμου αὐτοῦ ἐργασίας προσδοκωμένους πνευματικούς καρπούς.